

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ombe Nyamuhombeza Kafarhire

MAVA-KOULUTUS JA
MAAHANMUUTTAJIEN
TYytyväisyys VAKK:N
OPETUKSEEN

Sosiaali- ja terveysala
2015

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Ombe Nyamuhombeza Kafarhire
Opinnäytetyön nimi	MAVA-koulutus ja maahanmuuttajien tyytyväisyys VAKK:n opetukseen
Vuosi	2015
Kieli	suomi
Sivumäärä	69 + 1 liite
Ohjaaja	Riku Niemistö

Tutkimukseni tarkoitus on kaksiosainen. Siinä on tarkoitus selvittää sekä MAVA-koulutuksessa opiskelevien opiskelijoiden tyytyväisyyttä VAKK:n (Vaasan aikuiskoulutuskeskus) tarjoamaan opetukseen ja palveluihin, että kuvata miten opiskelijat kokevat VAKK:n palvelut. Kysymyksessä oleva MAVA-koulutus on maahanmuuttajille tarkoitettu ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, jota Vaasan aikuiskoulutuskeskus tarjoaa. Kahden mainitun tavoitteen lisäksi pyrin siihen, että tuloksia voidaan hyödyntää kehitettäessä entistä asiakaslähtöisempää koulutusta VAKK:ssa.

Tutkimuksen kohderyhmä koostuu 30 maahanmuuttajaopiskelijasta. Heistä miehiä on kahdeksan ja naisia 22, ja he edustavat eri kansalaisuuksia. Tutkimusta varten aineisto kerättiin e-kyselylomakkeella MAVA:n opiskelijoilta 12.6.2015. Tutkimus on pääosin kvantitatiivinen eli määrällinen. Varsinaisena tutkimuskielenä on toiminut suomi, ja englantia ja ranskaa on käytetty tukena tarpeen mukaan.

Tutkimukseni mukaan VAKK:n opiskelijat näyttivät pääosin olevan tyytyväisiä VAKK:n opetukseen ja palveluihin. He kokivat toimineensa yhteistyössä kouluttajien kanssa. Suurin osa heistä koki tulleen kohdelluksi oikeudenmukaisesti, ymmärretyksi ja kuulluksi tapaamisella. Lisäksi he ovat luottamuksella voineet puhua asioistaan. Suurimmaksi kehittämiskohteeksi nousi MAVA-koulutuksen pidentäminen. Opiskelijat suosittelivat sitä, koska näin heidän mielestä olisi mahdollista saada parempi lopputulos opetuksessa.

Avainsanat oppiminen, tehokkuus, opetusmenetelmät, moni-kulttuurisuus

ABSTRACT

Author	Ombe Nyamuhombeza Kafarhire
Title	MAVA - Education and Immigrants' Satisfaction with VAKK Teaching
Year	2015
Language	Finnish
Pages	69 + 1 Appendix
Name of Supervisor	Riku Niemistö

The research has two separate parts. The goal was to both determine immigrants' satisfaction on the given MAVA education and services provided by Vaasa Adult Education Centre (VAKK) and to find out how students experience its services. A further purpose was to assist in developing a more client-oriented education in VAKK.

The target group consisted of 30 immigrant students of whom eight were men and 22 women. They also represented different nationalities. Data for this research was collected by e-questionnaire from students on the 12.6.2015. The study is mainly quantitative. Finnish is the used language but also, when needed, French and English were used as assisting languages.

Based on my research students' perception is that they get good education and service. They have experienced good cooperation with their teachers. Most of them have experienced being fairly treated, heard and were able to confidently talk about their individual affairs. The most significant development target was that the duration of this education is too short. Students recommended therefore its extension, since it would result in better education in their opinion.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	10
2	VAASAN AIKUISKOULUTUSKESKUS, KIELET JA MONIKULTTUURISUUS	12
	2.1 Oppilaitoksen esittely.....	12
	2.2 Koulutustarjonta.....	13
	2.3 Kielet- ja monikulttuurisuusosasto	14
3	OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET, TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMA	15
4	KOTOUTUMINEN.....	16
	4.1 Uudistettu kotoutumislaki.....	17
	4.2 Kotoutumisen haasteita.....	19
5	KOTOUTUMISKOULUTUS	20
	5.1 Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus MAVA	22
	5.1.1 Koulutuksen tehtävä ja tavoitteet.....	22
	5.1.2 Koulutuksen kohderyhmä	23
	5.1.3 Koulutukseen kuuluvat opinnot ja niiden laajuus	24
	5.1.4 Opintokokonaisuuksien tavoitteet.....	24
6	TUTKIMUSMENETELMAT	25
	6.1 Tutkimuskohde	26
	6.2 Aineiston keruu ja sen analyysi	27
	6.3 Tutkimuksen toteuttaminen	28
7	TUTKIMUSTULOKSET.....	29
	7.1 Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot	29
	7.1.1 Sukupuolijakauma.....	30
	7.1.2 Ikäjakauma	31
	7.1.3 Koulutus kotimaassa	32
	7.1.4 Osallistuneiden kansalaisuudet maanosien pohjalta	33

7.1.5 Suomen kielen opiskeleminen sekä luki- ja koto-kurssilla että MAVA-koulutuksessa.....	34
7.2 Opiskelijoiden tyytyväisyys VAKK:n tarjoamaan opetukseen ja palveluihin	35
7.2.1 Vastanneiden tyytyväisyys kouluttajien ja oppilaiden väliseen vuorovaikutukseen	35
7.2.2 Kielen osaamisesta ja sen vaikutuksesta	44
7.2.3 Korrelaatio kotoutuminen ja suomen kielen osaaminen	50
7.2.4 Tyytyväisyys oppimisympäristöön ja muihin palveluihin	55
7.2.5 Kielitaidon kehittymisen itsearviointi MAVA-koulutuksenaikana	57
7.2.6 Vastaajien vapaamuotoisia parannusehdotuksia opetuksen palvelujen ja kehittämisestä	58
7.2.7 Muuta palautetta.....	60
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	62
9 POHDINTA.....	65
LÄHTEET.....	67
LIITTEET	

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1.	Asiakaskyselyn osallistuneiden sukupuolijakauma	s.29
Kuvio 2.	Tutkimuksen osallistuneiden ikäjakauma	s.30
Taulukko 1.	Koulutustilanne kotimaassa	s.31
Taulukko 2.	Tutkimuksen osallistuneiden maaosajakauma	s.32
Taulukko 3.	Suomen kielen opiskeleminen eri koulutusvaiheissa	s.33
Kuvio 3.	Kouluttajien asiantuntevuus	s.34
Kuvio 4.	Koen, että kouluttajat ymmärtävät tarpeeni	s.35
Kuvio 5.	Kouluttajien luotettavuus	s.36
Kuvio 6.	Kouluttajien ystävällisyys	s.37
Kuvio 7.	Kouluttajien tavoitettavuus	s.38
Kuvio 8.	Vastanneiden mahdollisuus tavata kouluttajaa kahden kesken tarvittaessa s.39	
Kuvio 9.	Tapaamisella tulen kuulluksi ja ymmärretyksi	s.30
Kuvio 10.	Minua kohdellaan hyvin	s.41
Kuvio 11.	Kouluttajat motivoivat ja tukevat minua	s.42
Kuvio 12.	Suomen kielen opetus on hyvätasoissa	s.43
Kuvio 13.	Kouluttajien viestinnän selkeys opetuksessa	s.44
Kuvio 14.	Opetuksen vuorovaikutuksellisuus ja keskustelevuus	s.45

- Kuvio 15.** Harjoitusten ja kotitehtävien läpikäyminen ja oikeiden ratkaisujen antaminen s.46
- Kuvio 16.** Opettajat kehottavat antamaan palautetta opetuksestaan s.47
- Kuvio 17.** Opiskelijoiden ymmärrys arvosanan muodostamisesta s.48
- Kuvio 18.** Suomen kielen opiskeleminen ja sopeutuminen suomeen yhteiskuntaan s.49
- Kuvio 19.** Suomen kielen opiskelun valmistava vaikutus työelämään Suomessa s.50
- Kuvio 20.** VAKK:n koulutuksen vaikutus kotoutumiseen s.51
- Kuvio 21.** VAKK:ssa opiskelun vaikutus kykyyn toimia monikulttuurisessa ympäristössä s.52
- Kuvio 22.** VAKK:ssa opiskelun vaikutus jatko-opintoihin pyrkimishaluun s.53
- Kuvio 23.** Oppimisympäristön on viihtyvyys opiskelijoiden näkökulmassa s.54
- Kuvio 24.** Opiskelijoiden tyytyväisyys muihin VAKK:n tarjoamiin palveluihin s.55
- Kuvio 25.** Vastanneiden oma arvio kielitaitonsa kehittymisestä MAVAn aikana s.56

LIITELUETTELO

LIITE 1. Oppinäytetyön kyselylomake

LIITE 2. Tekstin ulkoasu

1 JOHDANTO

Tutkimukseni on tehty Vaasan aikuiskoulutuskeskuksessa (VAKK jatkossa). VAKK on Vaasan kaupungin omistama toisen asteen oppilaitos, jonka tehtävänä on kouluttaa käytännön osaajia työelämään tarpeisiin sekä kehittää ja palvella yrityksiä ja muita työelämän organisaatiota. Tämän lisäksi VAKK järjestää ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa MAVA-koulutusta maahanmuuttajille *Kielet- ja Monikulttuurisuusosastolla* (KiMo jatkossa). Osaston tehtävänä on opiskelijan suomen kielen taidon parantaminen ja opiskeluvalmiuksien lisääminen. Opetuksella pyritään myös lisäämään työelämäntuntemusta ja tietoa opiskelumahdollisuuksista sekä auttamaan opiskelijaa löytämään omat vahvuutensa ja tekemään realistisia tulevaisuudensuunnitelmia.

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää sekä MAVA-koulutuksessa opiskelevien tyytyväisyyttä VAKK:n tarjoamaan opetukseen ja palveluihin, että kuvata miten opiskelijat kokevat VAKK:n palvelut. Näiden tavoitteiden lisäksi pyrin siihen, että tuloksia voidaan hyödyntää kehitettäessä entistä asiakaslähtoisempää koulutusta VAKK:ssa. MAVA:n opiskelijoiden tyytyväisyyttä koulutukseen ja koulutus- ja palvelutarjontaan käsitellään seuraavista näkökulmista: suomen kielen oppiminen ja opetusmenetelmät, kotoutuminen, kohtaamiset ja muu vuorovaikutus, suomen kielen osaaminen ja sen vaikutus.

Olen erityisen kiinnostunut tutkimusaiheesta, sillä olen itse entinen VAKK:n opiskelija ja olen tehnyt siellä erilaisia työharjoitteluita. Havaintojeni mukaan suomen kielen opintojen jälkeen monet maahanmuuttajat opiskelevat perusammattia kuten siivooja ja kokki jne. Sosionomiksi opiskellessani olen huomannut, että huolimatta siitä että MAVA-koulutus tarjoaa vankan opiskelupohjan, eivät maahanmuuttajat uskalla hakea suomenkieliseen ammattikorkeakouluun tai yliopistoon sen jälkeen, vaikka he olisivat korkeasti koulutettuja kotimaassaan. Tällainen pohdinta tuli esiin mm. kysymyksissä kuten ”Auttaako VAKK-koulutus maahanmuuttajaa sopeutumaan suomalaiseen

yhteiskuntaan?” ja ”Valmistaako VAKK-koulutus maahanmuuttajaa opintojen jatkamiseen ja työllistymiseen?”

Työni lopussa MAVAn opiskelijat kertovat, miten VAKK:n toiminta voitaisiin kehittää ja he antavat vapaamuotoista palautetta. Tutkimukseni on pääosin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Tutkimuksen aineistokeruu tehtiin E-kyselylomakkeella. Vastaamistilanteessa oli apuna itseni lisäksi kolme VAKK:n kouluttajaa. Tutkimuskyselystä saatu aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Tutkimuksen myötä VAKK:n *Kielet- ja Monikulttuurisuusosasto* saa palautetta ja kehittämisideoita toiminalleen sekä arvokasta tietoa MAVAn opiskelijoiden kokemuksista ja näkökulmista VAKK:n opetuksesta ja palveluista.

Olen erityisen kiinnostunut tutkimusaiheesta, sillä olen ollut samassa asemassa kuin tutkimuskohteeni. Olen itsekin maahanmuuttaja ja entinen VAKK:n opiskelija. Tämän lisäksi olen ollut siellä työharjoittelussa. Opintoni ovat nyt loppuvaiheessa ja asun tällä hetkellä kuudetta vuottani Suomessa. Tullessani tänne Kongosta en ymmärtänyt sanaakaan suomea, ja sen oppiminen äidinkieleni suahilin pohjalta on ollut antoisaa. Haluankin tässä yhteydessä kiittää Rajaleena Jokista mentoroinnista ja avusta kirjoittamisessa. Kiitos myös muille työtä vauhdittaneille.

2 VAASAN AIKUISKOULUTUSKESKUS, KIELET JA MONIKULTTUURISUUS

Tässä luvussa esitellään lyhyesti Vaasan aikuiskoulutuskeskus VAKK, *Kielet- ja monikulttuurisuusosasto* KiMo ja VAKK:n tarjoamat palvelut yleisesti ottaen.

2.1 Oppilaitoksen esittely

VAKK on Vaasan kaupungin omistama oppilaitos, joka kuuluu toisen asteen koulutuslautakunnan alaisuuteen. Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen tehtävänä on kouluttaa käytännön osaajia työelämän tarpeisiin sekä kehittää ja palvella yrityksiä ja muita työelämän organisaatioita. Toiminta perustuu kumppanuuteen ja vahvaan verkostoon. Koulutuspalveluja tuotetaan yhteistyössä Vaasan ammattiopiston (VAO) kanssa. Ne yhdessä muodostavat monialaisen koulutusorganisaation, joka pyrkii käytännöntaitojen kouluttajana joustavasti vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012.)

Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen (2012) mukaan toiminta pohjautuu yhteistyöhön ja osaavaan henkilöstöön. Hyvää yhteistyötä tehdään työ- ja elinkeinoelämän, viranomaisten, muiden aikuiskoulutusorganisaatioiden ja yksityisten asiantuntijoiden kanssa. Tämän lisäksi kouluttajat ovat sekä ammatillisesti että aikuispedagogisesti osaavia. Opetus ja tukitoiminnot voidaan toteuttaa molemmilla kotimaisilla kielillä, ja tarpeen mukaan myös muilla kielillä. Sen opetustarjonta on laaja. Se tarjoaa sekä ammatillisiin perustutkintoihin, ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin valmistavaa koulutusta, että ammatillista täydennyskoulutusta tai työelämään valmentavaa ohjaavaa koulutusta ja lain vaatimusten mukaista kotoutumiskoulutusta. Koulutuksen hankkijoita ovat mm. työvoimahallinto, opetus- ja kulttuuriministeriö, oppisopimustoimistot, yritykset ja julkishallinnon organisaatiot sekä yksityiset henkilöt.

2.2 Koulutustarjonta

VAKK tarjoaa monenlaista koulutusta mm. matkailu-, ravitsemus-, puhdistuspalvelut-, sosiaali- ja terveys, tekniikka-, liikenne-, liiketalous-, ja hallinnon aloilla. VAKK on ajan hermolla, siksi koulutustarjontakin päivitetään vuosittain työ- ja elinkeinoelämän tarpeiden ja kysynnän mukaan (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012.)

Koulutuksentoteutuksessa otetaan huomioon työnantajien ja opiskelijoiden eri elämänvaiheet, siksi sitä järjestetään päivä-, ilta- ja viikonloppukoulutuksena kaikkien tarpeet huomioon ottaen. Koulutustavat seuraavat myös aikansa ja koulutus tapahtuu tarvittaessa lähi-, monimuoto-, tai verkko-opetuksena, työpaikalla tapahtuvana opetuksena tai näiden kaikkien kombinaatioina (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012.)

Vaasan aikuiskoulutus järjestää myös kotoutumislakiin pohjautuvaa aikuisten maahanmuuttajien koulutusta. Koulutusjaksojen sisällöt perustuvat Opetushallituksen laatimiin määräyksiin opetussuunnitelman perusteista (Opetushallitus 2012.)

Koulutusten kohderyhmänä ovat työttöminä työnhakijoina tai työttömyysuhan alla olevat aikuiset maahanmuuttajat, joilla on pysyvään oleskeluun oikeuttava status. Hakijat voivat olla joko luku- ja kirjoitustaidottomia, luku- ja kirjoitustaidon perusteet hallitsevia tai toimivan latinalaisten aakkosten luku- ja kirjoitustaidon omaavia maahanmuuttajia. (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012.)

Vaasan aikuiskoulutuskeskus järjestää myös ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta maahanmuuttajille. Koulutus on tarkoitettu suomen kielen alkeet omaaville, ammatilliseen koulutukseen aikoville aikuisille maahanmuuttajille, joiden kielelliset, tiedolliset ja taidolliset valmiudet eivät vielä ole riittäviä heidän selviytyäkseen ammatillisista opinnoista. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma perustuu

Opetushallituksen antamaan suositukseen 7/011/2008. (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012.)

2.3 Kielet- ja monikulttuurisuusosasto

VAKK järjestää myös kotoutumislakiin pohjautuvaa aikuisten maahanmuuttajien koulusta. Koulutusjaksojen sisällöt perustuvat opetushallituksen laatimiin määräyksiin opetussuunnitelman perusteista (Opetushallitus 2012.)

VAKK:n osastolla *Kielet ja monikulttuurisuus* (KiMo) järjestetään kotoutumislakiin (493/99) pohjautuvaa aikuisten maahanmuuttajien koulutusta. Koulutus toteutetaan monimuotomenetelmin avoimessa oppimisympäristössä. Koulutusjaksojen sisällöt perustuvat opetushallituksen laatimiin suosituksiin opetussuunnitelmien perusteista (Opetushallitus 2006 ja 2007.)

3 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET, TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMA

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää maahanmuuttajien tyytyväisyys VAKK:n palveluihin ja kokemus MAVA-koulutuksen (maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutuksen) suhteen. Tämän opinnäytetyön tulisi myös osoittaa, mihin palveluominaisuuksiin opiskelijat ovat tyytyväisiä sekä mitkä tekijät estävät tai vaikeuttavat maahanmuuttaja-asiakasta VAKK:n palveluiden hyödyntämisessä ja hyvän palvelun saamisessa. Tavoitteena on myös, että tuloksia voidaan hyödyntää kehitettäessä entistä asiakaslähtoisempää koulutusta VAKK:ssa.

Päätutkimuskohteet:

1. Millaisia ovat MAVA-opiskelijoiden kokemukset VAKK:n tarjoamasta koulutuksesta?
2. Mitä kehittämiskohteita nousi esiin?

4 KOTOUTUMINEN

Suomen lainsäädäntöön on säädetty kotoutumislaki (30.12.2010/1386), jonka tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista sekä maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Sillä tavoitellaan myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kotoutumislain kolmannessa pykälän mukaan kotoutuminen on maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on varustaa maahanmuuttaja yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavilla tiedoilla ja taidoilla. Samalla arvostetaan monikulttuurisuutta ja annetaan tukea maahanmuuttajan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1986, 1.–3.§.)

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) raportin 11/2013 mukaan kaikissa kansallisuuksissa koettiin kotoutumisen kannalta tärkeäksi ja vaikuttaviksi tekijöiksi työ, kielitaito, turvallisuus, terveyspalvelut sekä sopivan asunnon löytyminen itselle tai perheelle. Kotoutumiskoulutus muodostuu kotimaisten kielten suomen tai ruotsin opetuksesta, työelämä tietoja ja – taitoja, yhteiskuntataitoja ja mukana on myös valinnaisia opintoja. Tämän lisäksi se toteutetaan sekä ryhmä-, pieniryhmä- sekä yksilöohjauksena. Kotoutuminen tarkoittaa sitä, että maahanmuuttaja sopeutuu suomalaiseen yhteiskuntaan ja omaksuu uudet tiedot, taidot ja toimintatavat, jotka auttavat häntä olemaan aktiivinen uudessa kotimaassaan. Maahanmuuttajien kotoutuminen on yksilöllistä. Osa maahanmuuttajista kotoutuu helposti ja osa tarvitsee sopeutumiseen enemmän aikaa ja tukea eli kotouttamistoimenpiteitä. Kielitaito ja tieto suomalaisesta yhteiskunnasta ovat kotoutumisen tärkeitä edellytyksiä.

Kotouttaminen on osa monen viranomaisen työtä valtiolla ja kunnissa. Viranomaisten kotouttamistoimien tavoite on, että Suomeen muuttanut henkilö tuntee yhteiskunnalliset oikeutensa ja velvollisuutensa ja tuntee olevansa suomalaisen yhteiskunnan tervetullut jäsen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013)

Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi, jossa kantaväestö ja maahanmuuttajat mukautuvat toisiinsa. Vastavuoroisuus on kotoutumisprosessin onnistumisen edellytys. (Talib 2005, 14.) Kotoutumisessa maahanmuuttajanmahdollisuuksia ovat integraatio, assimilaatio, separaatio tai marginalisaatio (Talib 2005, 12). Näitä ryhmän tai yksilön kulttuurin muutoksia uuden kulttuurin vaikutuksesta kutsutaan akkulturaatioasenteiksi.

Kotoutuminen on hyvin monimuotoinen prosessi, johon vaikuttavat monet eritekiäjät yhdessä. Pehkosen (2006, 76) mukaan maahanmuuttajan hyvinvointi koostuu toimeentulosta, sopivan asuinpaikan löytämisestä, ihmissuhteista ja terveydestä – samoista aineksista kuin alkuperäisten suomalaistenkin. Kotoutumista hidastavat kielitaidon puute, työttömyys ja ihmissuhteiden vähäisyys. Erityisesti työttömyys aiheuttaa syrjäytymisen tunnetta (mts. 71). Pehkonen (2006, 72) pitää työttömien maahanmuuttajien kotoutumista lähes mahdottomana. Myös humanitaarisista syistä maahanmuuttaneiden kotouttamisessa tärkeintä on tukea työllistymistä (Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 2006).

4.1 Uudistettu kotoutumislaki

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen perustuu Suomen lakiin (vrt. laki kotoutumisen edistämisestä). Laki uudistettiin nelisen vuotta sitten vuonna 2011 vastaamaan maahanmuutossa viime vuosina tapahtuneisiin muutoksiin. Aikaisemmin laki keskittyi pakolaisina ja turvapaikanhakijoina Suomeen saapuneisiin henkilöihin. Nytemmin on kuitenkin pantu merkille, että Suomeen muutetaan nykyisin hyvin monista eri syistä, ja tästä syystä uuden lain tavoitteena on huomioida kaikki vakituisesti maahan muuttavat henkilöt. Uuden lain tarkoituksena on erityisesti parantaa alkuvaiheen kotoutumispalveluita- ja ohjausta. (Laki kotoutumisen edistämisestä voimaan 2011)

Jatkossa on tarkoitus edistää kotoutumista tehostetuilla alkuvaiheen toimenpiteillä, kuten kaikille tarjottavalla alkukartoituksella, sekä kartoitukseen perustuvalla

kotoutumissuunnitelmalla ja koulutuksella. Alkukartoituksen tarkoituksena on arvioida henkilön kotoutumisvalmiuksia, kuten työllistymis-, opiskelu- ja muita kotoutumisvalmiuksia, ja ohjata hänet tarpeiden perusteella toimenpiteisiin. (Laki kotoutumisen edistämisestä voimaan 2011.)

Kuten jo aikaisemmin mainittu, tämä uudistettu laki maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä on astunut voimaan nelisen vuotta sitten 1.9.2011. Uudessa kotoutumislaisissa korostetaan tehokkaita alkuvaiheen toimenpiteitä. Sen tavoitteena on tavoittaa kaikki maahan muuttajat ja saada heille heidän tarvitsemansa tieto Suomesta koskien palveluita, yhteiskuntaa ja heille tarjottuja mahdollisuuksia sekä heiltä vaadittuja velvollisuuksia. Sisäministeriö on tuottanut *Perustietoa Suomesta*-materiaalin suomalaisesta yhteiskunnasta ja palveluista, ja se on saatavilla mm. maistraateissa ja poliisilla. Perustiedon lisäksi korostetaan viranomaisten vastuuta ohjauksesta ja neuvonnasta. Laissa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä 2:n luvun 8§ pykälän mukaan on myös kunta velvollinen toimimaan lain edellyttämällä tavalla. Sen on muiden viranomaisten tavoin asianmukaisesti ohjattava ja neuvottava mm. kotoutumista edistävissä toimenpiteissä, työelämässä sekä palveluissa maahanmuuttajalle. (Uusi kotoutumislaki voimaan 2011.)

Maahanmuuttajan saapuessa Suomeen tehdään jo aikaisemmin mainittu alkukartoitus, jossa kunta tai TE-toimisto alustavasti kartoittaa maahanmuuttajan opiskelu-, työllistymis-, ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksessa määritellään toimenpiteiden tarve kuten kielikoulutus ja muut kotoutumista edistävät toimet. Kunnan tai TE-toimiston tekemässä alkukartoituksessa tarkastellaan myös, tarvitseeko maahanmuuttaja myös kotoutumissuunnitelman. Tämä samainen suunnitelma laaditaan aina työttömälle työnhakijalle, toimeentulotukea saavalle tai yksin ilman huoltajaa maahan tulleelle oleskeluluvan saaneelle alaikäiselle. (Huttunen ym. 2012, 9.)

4.2 Kotoutumisen haasteita

Maahanmuuttopolitiikassa kotouttamistoimenpiteiden tavoitteet ovat usein vain työelämään suuntaavat. Tässä ei valitettavasti huomioida kaikkia maahanmuuttajien ryhmiä. Vasta 2000-luvun puolella on alettu huomioida erityistä tukea tarvitseviin ryhmiin kuten vanhukset, naiset, lapset ja kouluttamattomat henkilöt. Valtakunnallisessa kotouttamisohjelmassa vuosille 2012–2015 painotetaan maahanmuuttajien perhekeskeistä ja yhteisöllistä kotouttamista. Tämä tarkoittaa, että myös muut perheessä olevat, jotka eivät suuntaa työelämään kuuluvat kotouttamisen edistämisen piiriin. (Sisäasiainministeriö – Uusi kotoutumislaki 2011; Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 4.)

Maahanmuuttajabarometrissä vuodelta 2012 selvitettiin maahanmuuttajaryhmien omaa näkemystä ja käsitystä kotouttamisesta ja yleisestä viihtymisestä Suomessa. Barometrissa selkeästi nousivat esiin haasteet mm. kielikoulutuksen riittämättömyys, syrjintäkokemusten yleisyys ja tiedonsaanti palveluista. Barometriin vastanneista maahanmuuttajista 74 % oli osallistunut tai osallistui parhaillaan kielikoulutukseen, mutta jopa 29 % oli sitä mieltä, että he olivat saaneet liian vähän kielikoulutusta. Syrjintäkokemukset olivat yleisiä sillä, joka neljäs oli kokenut syrjintää viimeisten 12 kuukauden aikana. Barometrin mukaan edelleen vastaajista 59 % koki, että oli saanut liian vähän tietoa palveluista, vaikka viimeisen noin kolmen vuoden aikana on kehitetty tätä. Barometrissa silmiinpistävää oli myös se, että kotoutumissuunnitelmasta tiedettiin melko vähän. Noin joka viides maahanmuuttaja ei tiennyt oliko hänelle tehty kotouttamissuunnitelmaa vai ei. Niistä vastaajista, jotka olivat tietoisia heille laaditusta kotoutumissuunnitelmasta, vain noin 40 % oli sitä mieltä, että siitä on ollut heille hyötyä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013, 79–80.)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen *Maahanmuuttajan terveys ja hyvinvointi* (2012) perusteella voi havaita samanlaisia epäkohtia kuin kyseissä maahanmuuttajabarometrissä. Erityisesti naiset kokivat, ettei heillä ollut riittävästi kielitaito. Sanallisia loukkauksia ja nimittelyä oli kokenut arjessa joka viidennes

vastanneista, mutta sitäkin yleisempää olivat epäkohtelias ja epäkunnioittava kohtelu. Lisäksi tutkimuksessa todettiin, että terveystalvet, erityisesti mielenterveystalvet, ovat riittämättömät tai eivät tavoita kaikkia niitä tarvitsevia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013, 9–11.)

5 KOTOUTUMISKOULUTUS

Kotoutumiskoulutuksen yleisenä arvolähtökohtana on edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, luoda edellytyksiä avoimelle demokratialle ja hyvinvoinnille sekä ehkäistä syrjäytymistä. Lisäksi kotoutumiskoulutus harjaannuttaa aikuisia maahanmuuttajia suomalaisen yhteiskunnan toimintatapoihin, kestävään elämäntapaan ja arjen taitoihin. (L1386/2010.)

Opetushallituksen suositukset opetussuunnitelmiksi ovat luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten maahanmuuttajien koulutus 2/241/2006 (Luki-kurssi), aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus 5/421/2007 (koto-kurssi) ja opetussuunnitelman perusteet maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaan koulutukseen 9/011/99. Työvoimapoliittista aikuiskoulutusta säätelee laki ja asetus julkisesta työvoimapalvelusta (L1295/02, A1344/02). Opetushallitus seuraa opetuksen tuloksia.

Opetushallituksen koulutuksilla on kaksi kohderyhmää, nimittäin sekä työttömät työnhakijat että työttömyysuhan alla olevat aikuiset maahanmuuttajat, joilla on pysyvään oleskeluun oikeuttava lupa. Hakijat voivat olla joko luku- ja kirjoitustaidottomia, luku- ja kirjoitustaidon perusteet hallitsevia tai toimivan latinalaisten aakkosten luku- ja kirjoitustaidon omaavia maahanmuuttajia. Muut aikuiset maahanmuuttajat myös voivat omaehtoisesti opiskella avoimessa oppimisympäristössä omalla tai hankkimallaan muulla rahoituksella. (L1386/2010.)

Koulutuksen toteutuksessa huomioidaan erilaisissa elämänvaiheessa olevat henkilöt sekä työnantajien tarpeet. Koulutusta järjestetään päivä- ja iltakoulutuksena ja sen toteutetaan lähiopetuksena. Kotoutumiskoulutus on järjestetty seuraavasti:

LUKI 1 on tarkoitettu primaarilukutaidottomille maahanmuuttajille, jotka eivät osaa lukea ja/tai kirjoittaa millään kielellä, sekundaarilukutaidottomille maahanmuuttajille, jotka eivät osaa latinalaisia kirjaimia, primaari- tai sekundaarilukutaidottomille maahanmuuttajille, jotka jo osaavat latinalaiset kirjaimet, mutta joiden opiskeluvalmiudet ovat heikkoja, joilla on todettu kognitiivisia ongelmia ja joilla on vaikea elämäntilanne tai tausta (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012).

LUKI 2 on tarkoitettu primaarilukutaidottomille maahanmuuttajille, jotka ovat oppineet jo vähän lukemaan ja kirjoittamaan latinalaisella kirjaimistolla, esim. Luki 1-tasolla ja sekundaarilukutaidottomille maahanmuuttajille, jotka osaavat lukea ja kirjoittaa äidinkielellään, mutta tarvitsevat harjoitusta latinalaisilla kirjaimistolla lukemiseen ja kirjoittamiseen (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012).

LUKI 3 on tarkoitettu maahanmuuttajille, joilla on vähintään mekaaninen lukutaito ja jotka osaavat kirjoittaa latinalaisella kirjaimistolla ja joilla on jo jonkin verran opiskeluvalmiuksia (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012).

LUKI 4 on tarkoitettu maahanmuuttajille, jotka hallitsevat latinalaisen kirjaimiston käytön, mutta tarvitsevat lisäharjoitusta suomen kielellä lukemiseen, kirjoittamiseen ja/tai suomalaisten äänteidentuottamiseen ja tunnistamiseen (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012).

Kotokurssi on tarkoitettu Vaasan TE-toimiston maahanmuuttaja-asiakkaille, jotka tarvitsevat suomen kielen opiskelua alkeista ja jotka voivat osallistua kymmeneen kuukauden päivittäiseen koulutukseen. Koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan suomen kielen taitoa ja työelämävalmiuksia. Koulutus jakautuu erilisiin moduuleihin (Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012).

Valmistava koulutus (osa 1 ja osa 2) on tarkoitettu sellaiselle peruskouluikäen ylittäneelle nuorelle ja aikuisille maahanmuuttajille, jotka ei ole suorittanut Suomessa ammattiopintoja. Koulutus vahvistaa maahanmuuttajan kielellisiä ja muita valmiuksia ammatillisiin opintoihin siirtymistä varten. Koulutus sopii opiskelijalle, jonka suomen kielen taito ei ole vielä riittävä ammatillisiin opintoihin. Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle hyvät perustiedot ja -taidot, jotka auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa ja tekemään realistisia tulevaisuuden suunnitelmia. Tavoitteena on myös, että opiskelija kohentaa suomen kielen taitoaan ja omaksuu sellaisia työskentelytottumuksia, ilmaisutaitoja, asenteita ja tapoja, jotka auttavat häntä uuden oppimisessa ja työnteossa läpi elämän.(Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012.)

5.1 Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus MAVA

Maahanmuuttajien koulutus, myös ammatillinen koulutus, laajeni erityisesti 1990-luvulla, ja laajeneminen jatkui edelleen. Laajenemisen suurempia syitä ovat maahanmuuton lisääntyminen ja se, että yhä useampi maahanmuuttotaustainen henkilö hakeutuu kielikoulutukseen tai Suomessa suoritettun peruskoulun jälkeen ammatilliseen koulutukseen.

Maahanmuuttajille tarkoitettua koulutusta järjestetään opetusministeriön hallinnonalan lisäksi paljon myös työministeriön hallinnon alalla. Työhallinnon rahoittama ja järjestämä koulutus on kohdistettu työmarkkinoiden käytettävissä oleville maahanmuuttajille.

5.1.1 Koulutuksen tehtävä ja tavoitteet

Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus on ammatillisesta annetun lain 630/1998, 3§:n mukaan ammatillisen peruskoulutuksen yhteydessä järjestettävää, ei tutkintoon johtavaa koulutusta. Ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen (A811/1198, 21§) mukaan valmistavan

koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammatillisiin opintoihin siirtymistä varten. Koulutus valmistaa yleisesti kaikkeen ammatilliseen peruskoulutukseen, mutta siitä voidaan suunnata alakohtaisesti. Koulutus valmistaa aikuisia opiskelijoita myös työelämään sijoittumisessa sekä täydennyskoulutukseen. (Opetushallitus 2008,7.)

Koulutus antaa kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammatillisiin opintoihin siirtymistä varten. Opiskelija saa valmiudet opiskella ammatillisessa peruskoulutuksessa ja oppii tuntemaan suomalaista opiskelu- ja työkuulttuuria sekä saa valmiudet seurata opetusta ja suoritua tutkintoon johtavasta ammatillisesta peruskoulutuksesta. Tavoitteena on, että opiskelijalla on sujuva peruskielitaito suomen/ruotsin kielessä koulutuksen päättyessä. (Opetushallitus 2008,7–8.)

Koulutuksessa opiskellaan suomen tai ruotsin kieltä sekä matemaattisia, tietoteknisiä ja luonnontieteellisiä taitoja, yhteiskuntatietoutta ja kulttuurintuntemusta sekä vahvistetaan opiskelu- ja ammatinvalintataitoja. Opintoihin kuuluu valinnaisia opintoja ja tutustumista eri ammatteihin ja ammatilliseen opiskeluun. Opiskelu- ja ammatinvalintataitoihin sisältyy myös työssä oppimiseen valmentautumista. Koulutus valmistaa yleisesti kaikkeen ammatilliseen peruskoulutukseen, mutta sitä voidaan myös suunnata alakohtaisesti. (Opetushallitus 2008,10.)

5.1.2 Koulutuksen kohderyhmä

Kapanen & Kantosalo (2009, 52–53) mukaan maahanmuuttajien ammatillisessa valmistavassa koulutuksessa opiskelevat opiskelijat ovat suurimmilta 21 – 40-vuotiaita ihmiset. Opiskelijoiden ikäryhmän poikkeavuus siitä ikäluokasta, joka maahanmuuttajien ammatillisen valmistavan koulutuksen kohderyhmäksi on asetettu, aiheuttaa omat haasteensa koulutuksen suunnittelulle ja luo tarpeen kehittää koulutusta.

5.1.3 Koulutukseen kuuluvat opinnot ja niiden laajuus

Vaasan aikuiskoulutuskeskus (VAKK) järjestää 20 – 40 opintoviikon laajuisen MAVA-koulutuksen kaksi kertaa vuodessa. Tämä koulutuksen opetussuunnitelma perustuu opetushallituksen antamaan määräykseen 7/011/2008 ja sen jaetaan kahteen moduuliin, joiden sisältönä ovat suomen kieli, matemaattiset, tietotekniset ja luonnontiedolliset taidot, valinnaiset opinnot ja työssä oppiminen. (Vaasan ulkomaalaistoimisto 2008)

5.1.4 Opintokokonaisuuksien tavoitteet

Päätavoitteena on, että MAVA-koulutuksen aikana opiskelija saisi sellaiset tiedot ja taidot, joiden avulla hän voi opiskella ammatillisessa peruskoulutuksessa, ja seurata ja suoriutua tutkintoon johtavasta ammatillisesta peruskoulutuksesta (Opetushallitus 2008, 8).

“Opiskelija harjaantuu tieto- ja viestintätekniiikan käyttäjäksi sekä opiskelua että yhteiskunnassa toimimista varten, ja hän saa riittävät valmiudet jatko-opiskeluun ja työelämään. Valmistavassa koulutuksessa tavoitteisiin pyritään monipuolisten ja käytännön kokemuksia hyödyntävien opiskelumenetelmien avulla, jotka voidaan suunnitella kullekin opiskelijalle henkilökohtaisesti.”(Opetushallitus 2008,8.)

6 TUTKIMUSMENETELMAT

Opinnäytetyö on pääosin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Määrällisen tutkimuksen lähtökohtana on kohteen kuvaaminen ja tulkitseminen tilastojen ja numeroiden avulla. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus. (Jyväskylän yliopisto 2015.). Suusanalliset parantamishdotukset antavat työhön lisää syvyyttä.

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa keskeistä ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teorit sekä käsitteiden määrittely (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2006, 131). Tutkimusmenetelmän tavoitteena on saada vastaus kysymyksiin, jotka pohjautuvat tutkimusongelmiin (Heikkilä 2005, 13). Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimusmenetelmässä tutkittavia aiheita käsitellään numeroiden avulla, jolloin tutkittava tieto saadaan joko numeroina tai vaihtoehtoisesti aineisto ryhmitellään muulla tavoin numeeriseen muotoon. Numerotiedot tulkitaan ja selitetään sanallisesti, jolloin ne ovat helpommin ymmärrettäviä. (Vilka 2007, 14.)

Tässä kyseisessä tutkimusmenetelmässä käytetään usein perinteistä *survey*-tutkimusta. *Survey*-tutkimustapa tarkoittaa, että tietoa kerätään kyselylomakkeen tai strukturoidun haastattelun avulla. Aineisto kerätään luotettavasti eli standardoidussa muodossa ja täsmälleen samalla tavalla jokaiselta vastaajalta. Vastaajista muodostuu otos jostain tietystä ihmisryhmästä. (Hirsjärvi ym. 2006, 125, 182.)

Kyselytutkimuksen etuja ovat muun muassa se, että kyselyn avulla saadaan kerättyä laaja tutkimusaineisto. Samalla kertaa voidaan kysyä montaa asiaa monelta eri ihmiseltä ja tutkijan aikaa säästyy. Huolellisesti laadittu kyselylomake on helppo käsitellä tallennettuun muotoon ja analysoida tuloksia tietokoneen avulla. (Hirsjärvi ym. 2006, 184). Se, minkälaisen tiedonkeruumenetelmän tutkija valitsee, riippuu käytettävästä ajasta, budjetista ja siitä, mikä on tutkimuksen tavoite sekä asian luonne (Heikkilä 2005, 19.)

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen strukturoitua tutkimusmenetelmä, koska tällä tavalla voidaan tutkimusongelma parhaiten selvittää. Tutkimustyypiksi valittiin survey-tutkimus ja tarvittava aineisto kerättiin kyselylomakkeella. Saatuja tuloksia kuvailtiin sanallisesti ja havainnollistettiin kuvioin.

Tutkimus, joka toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä, nojaa numeerisen informaation kokoamiseen ja siitä aineistosta luotavien muuttujien sisäisiin ja välisiin tunnuslukuihin. Määrällinen tutkimus edustaa makrotason tutkimusta mikrotason sijaan. Tämä edellyttää sitä, että aineistosta saadaan suuria määriä yksittäisiä havaintoja. (Anttila 2006, 180.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa oleellista on tutkia aikaisempien kirjallisuuden tai tutkimustulosten avulla keskeisimpiä ja mitattavissa tai verrattavissa olevia vaikuttavia tekijöitä ilmiön ympäriltä. (Anttila 2006, 234.)

6.1 Tutkimuskohde

Tutkimuskohderyhmäksi valikoituivat Vaasan alueella VAKK:ssa MAVA-kurssilla opiskelevien maahanmuuttajat, joista enemmistö on Suomen kiintiöpakolaisia. Osa heistä on Suomessa pakolaisstatuksen saaneita kuten esimerkiksi entiset turvapaikanhakijat, Suomeen perheen yhdistämisen perusteella tulleet sekä työ- tai opiskeluluvalla Vaasassa asuvia henkilöitä.

6.2 Aineiston keruu ja sen analyysi

Vastaukset E-kyselylomakkeisiin vastaanotettiin ja aineisto kerättiin 12.6.2015 Vaasan aikuiskoulutuskeskuksessa VAKK:ssa. Toteutin aineistonkeruun valmiuden E-kyselylomakkeen pohjalta.(liite 1)

Olen rajannut tutkimukseni VAKK:n alueen maahanmuuttajien ammatilliseen valmistavaan koulutukseen ja käsittelen tutkimuksessani näistä saatuja vastauksia. Kyselylomakkeen vastasi 30 henkilöä ja tutkimukseni keskittyy heidän vastauksiinsa.

Analyysillä tarkoitetaan empiirisen tutkimuksen yhteydessä aineiston lukemista huolellisesti, tekstinmateriaalin järjestelyä, sisällön tai rakenteiden erittelyä, jäsentämistä ja pohtimista. Analyysin tekemistä ohjaa tutkimusongelma ja analysointi voi myös olla aineiston luokittelua eri aiheiden ja teemojen perusteella. Analyysin etenemistä määrittelee se, ollaanko kiinnostuneita aiheesta ja sen sisällöstä vai osallistumisesta tutkimukseen. (Tuomi & Sarajärvi 2002.)

Kyselytutkimus on ei-kokeellinen ja yleisesti käytetty tutkimusasetelma. Tyypillisiä piirteitä kyselytutkimukselle ovat seuraavat: ihmiset ovat havaintoyksiköitä ja tieto kerätään strukturoidusti. Tämä tarkoittaa siitä, että valmiita vastausvaihtoehtoja kerätään havainnoimalla. Vaihtoehtoisesti asiakas voi täyttää kyselylomakkeen itse. Tällaista kyselytutkimusta voidaan käyttää esimerkiksi mitattaessa asiakastyytyväisyyttä. (Taanila 2012, 7-8.)

Tämä tutkimus on toteutettu strukturoidulla kyselylomakkeella, mutta se sisältää myös muuttamia avoimia kysymyksiä. Lomakkeissa on kohdissa 3.1 – 3.4 yhteensä 23 strukturoitua kysymystä ja niihin on vastausvaihtoehdot asteikoilla 1-5. Lisäksi kyselyn vastaajilla on vapaata tilaa, jossa hän voi kirjoittaa palautetta ja ideoita saamastaan palvelusta.

Strukturoitua kysymyksiä jaettiin neljään erilaisiin ryhmiin (tyytyväisyys ja/tai tyytymättömyys, suomen kielen oppiminen ja opetusmenetelmät, kotoutuminen, ja sitten oppimisympäristö ja muut palvelut), joissa käydään läpi esimerkiksi

kohtaamista, vuorovaikutusta, kielen osaamista ja sen vaikutusta. Viimeiset kysymykset käsittelevät toiminnan kehittämistä ja kyselyvastaajien ajatuksia omilla sanoilla. Strukturoidut kysymykset kuvataan tässä työssä prosenttein ja frekvenssein ja avoimet kysymykset analysoin sanallisesti. Aineiston analysointi aloitettiin virallisen tutkimusluvan saamisen jälkeen.

6.3 Tutkimuksen toteuttaminen

Olen itse tutkimani prosessin kokemusasiantuntija (VAKK:n entinen opiskelija) ja tämän lisäksi olen tehnyt siellä monta työharjoittelua. Tästä syystä suurin osa kyselyyn vastanneista oli sekä koulun että työn kautta tuttuja minulle ja aineisto osoittautui erittäin mielenkiintoiseksi. Avoimien kysymysten vastaaminen tuotti hankaluuksia kielitaidon takia, mutta myös teknisten ongelmien takia. Tästä aiheutui, että kysymyksiin 4.1 ja 4.2 vastattiin tilassa 4.2. Mielenkiintoista oli huomata, että siitä huolimatta kyselylomakkeen työstäminen oli heille helppoa.

Tutkimuskyselyn vastaamisen päivänä VAKK:n tiloissa olin itse fyysisesti läsnä ja apuna oli kolme MAVA:n kouluttajaa, joiden kanssa aktiivisesti vastasimme kyselyn vastaajien kysymyksiin. Tietokoneiden teknisen ongelmien vuoksi jotkut opiskelijat vastasivat paperilla ja syötin henkilökohtaisesti heidän vastauksensa E-lomakkeeseen.

Opinnäytetyön materiaalin hankinnassa on noudatettava tiettyjä tutkimuseettisiä periaatteita. Tämän työn eettisyys perustui mm. luottamukseen. Lisäksi tähän on asianmukaisesti hankittu tutkimuslupa. Saatuja vastauksia ei annettu ulkopuoliselle ja ne hävitettiin opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Vastaajille annettiin selvä kuva siitä, mihin materiaalia kerätään ja millä tavalla. Vastaajat saivat vastata anonyymisti, vastaustilanne oli paineton ja vastaajat saivat vastata haluamallaan tavalla. Tutkija tai avustavat opettajat eivät millään johdatelleet vastaajia. Tutkimustietoja on käytetty ainoastaan tähän työhön, johon ne oli tarkoitettu ja tutkimuksen tuloksia raportoidessa aineistoa kuvattiin mahdollisimman totuudenmukaisesti.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä osiossa käsittelen kaikkien asiakasvastaajien taustatiedot sekä asiakkaiden tyytyväisyys VAKK:n opetukseen ja palveluihin. Vastaajien vastauksissa oli iso vaihtelu ja ne saattoivat vaihdella jonkin verran kysymyksittäin, koska kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kyselylomakkeen kysymykseen samalla tavalla. Huomioitavaa on myös, että tutkimuspäivänä koulussa oli vähän opiskelijoita. Tästä syystä sain neljään kyselylomakkeeseen vastaukset kotiin paperiversiona, jotka itse täytin E-lomakeversioon.

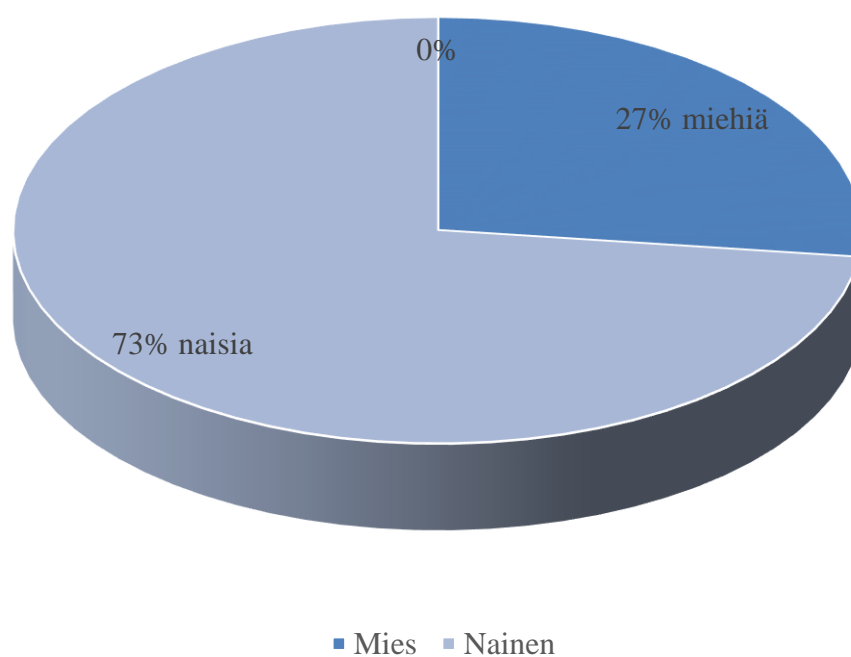
7.1 Tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot

Tässä osiossa tarkastellaan tutkimukseen osallistuneiden taustatiedot, eli heidän sukupuolijakauma, ikäjakauma, koulutustilanne kotimaassansa, kansalaisuutta maanosien pohjalta sekä heidän suomen kielen opiskeleminen sekä luki-, kotokursilla ja MAVA-koulutuksessa.

7.1.1 Sukupuolijakauma

VAKK:n asiakaskyselyn vastanneita oli yhteensä 30, joista naisia oli 22 eli 73 % ja miehiä vastaavasti kahdeksan eli 27 %.

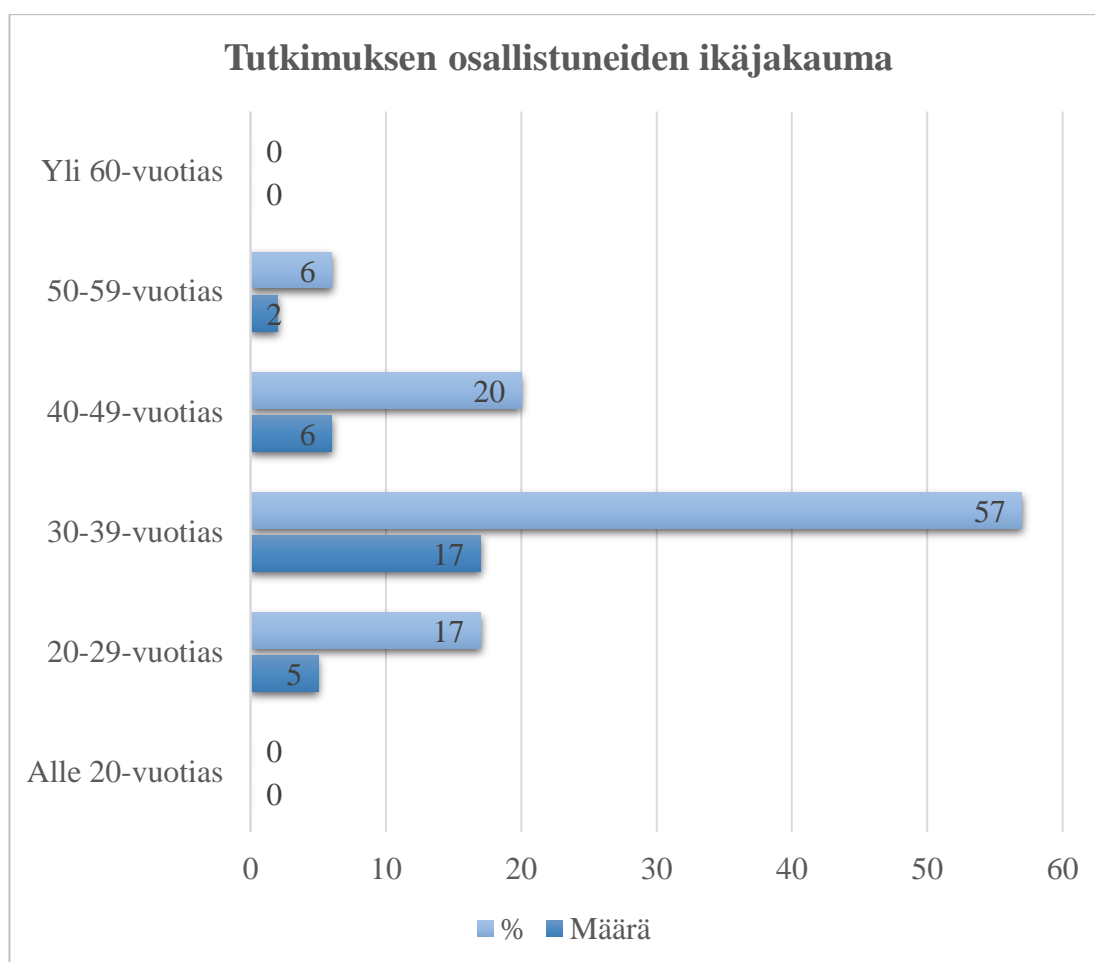
Asiakaskyselyn vastaajien määrä prosentteina

Kuvio 1. Asiakaskyselyn osallistuneiden sukupuolijakauma.(n=30)

7.1.2 Ikäjakauma

Vastaajissa ei ollut alle 20-vuotiaita eikä yli 60-vuotiaita, 20 – 29-vuotiaita oli 5 eli 17 %, 30 – 39-vuotiaita oli 17 eli 57 %, 40 – 49-vuotiaita oli 6 eli 20 %, ja 50 – 59-vuotiaita oli 2 eli 6 %.

Kuvio 2. Tutkimuksen osallistuneiden ikäjakauma. (n=30)

7.1.3 Koulutus kotimaassa

Taulukosta 1 ilmenee, että melkein kaikki olivat kouluttautuneet kotimaassaan seuraavasti: neljä henkilöä eli 13 % olivat käyneet peruskoulun, 14 henkilöä eli 47 % olivat käyneet joko ammattikoulun tai lukion, viisi henkilöä eli 17 % olivat käyneet ammattikorkeakoulun ja seitsemän henkilöä eli 23 % olivat valmistuneet yliopistosta.

Koulutuskotimaassa	Mies	Nainen	Yhteensä	%
Peruskoulu	0	4	4	13
Ammattikoulu/lukio	5	9	14	47
Ammattikorkeakoulu	2	3	5	17
Yliopisto	1	6	7	23
Yhteensä	8	22	30	100

Taulukko 1. Koulutustilanne kotimaassa. (n=30)

7.1.4 Osallistuneiden kansalaisuudet maanosien pohjalta

Maanosien perusteella tutkimuksen osallistuneet edustivat kolmea maanosaa: Eurooppa 14 henkilöä eli 47 %, Aasia 11 henkilöä eli 36 % ja Afrikka viisi henkilöä eli 17 %. Amerikkalaisia ja australialaisia asiakaskyselyn osallistuneita ei ollut, mikä käy ilmi seuraavasta taulukosta kaksi.

Maaosa	Määrä	%
Afrikka	5	17
Eurooppa	14	47
Aasia	11	36

Taulukko 2. Tutkimuksen osallistuneiden maaosanjakauma. (n=30)

7.1.5 Suomen kielen opiskeleminen sekä luki- ja koto-kurssilla että MAVA-koulutuksessa

Kuten alla olevasta taulukosta voi todeta, vain pieni määrä 30:staosallistujastaoli opiskellut ABC-kurssilla, joka oli toinen ryhmä luki-kurssin jälkeen. Vain kolme oli opiskellut suomea luki-kursseilla 1-2 molemmissa ryhmissä, kun taas vastaavasti kaikki olivat opiskelleet kotokurssilla. Tämä tarkoittaa sitä, että 30:sta osallistuneesta 27 oli aloittanut suomen opiskelun kotokurssilla.

Koulutus	Mies	Nainen	Yteensä	%
Lukikurssi 1–2	0	1	1	3
Lukikurssi 3–4	1	1	2	7
Kotokurssi	8	22	30	100
Mava	8	22	30	100

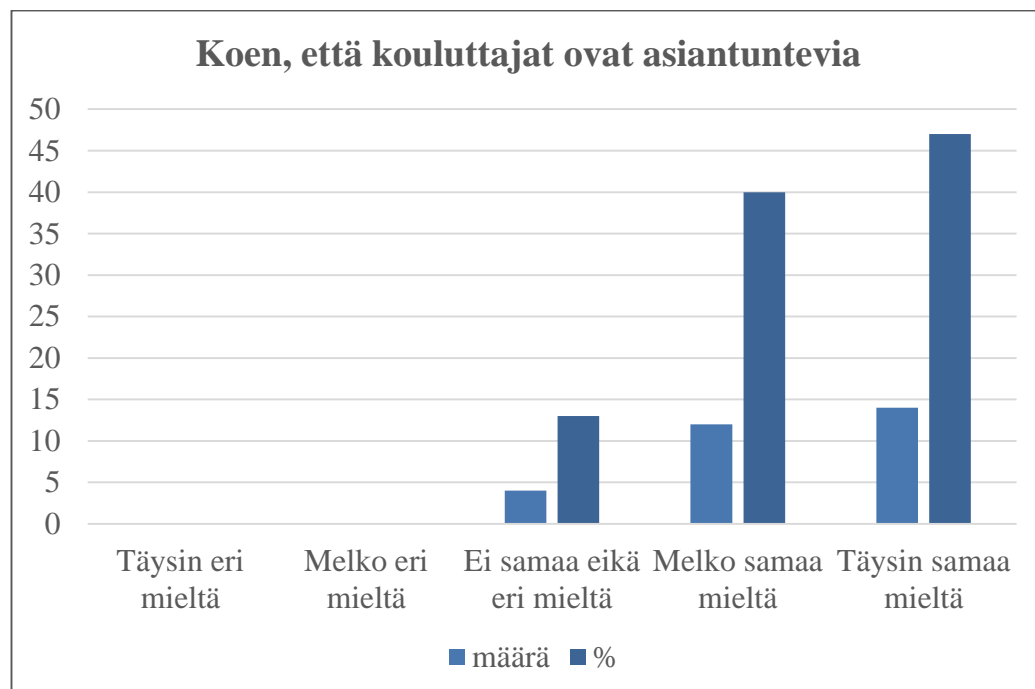
Taulukko 3. Suomen kielen opiskeleminen eri koulutusvaiheissa.(n=30)

7.2 Opiskelijoiden tyytyväisyys VAKK:n tarjoamaan opetukseen ja palveluihin

Opiskelijoiden tyytyväisyys Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen tarjoamaan opetukseen ja palveluihin käy ilmi tarkastelemalla vastaajien vastauksia strukturoituihin kysymyksiin. Niissä tarkastellaan kouluttajien ja oppilaiden vuorovaikutusta ja yhteistyötä ja sitä, millaiseksi opiskelijat kokevat toimimisen yhteistyössä kouluttajien kanssa.

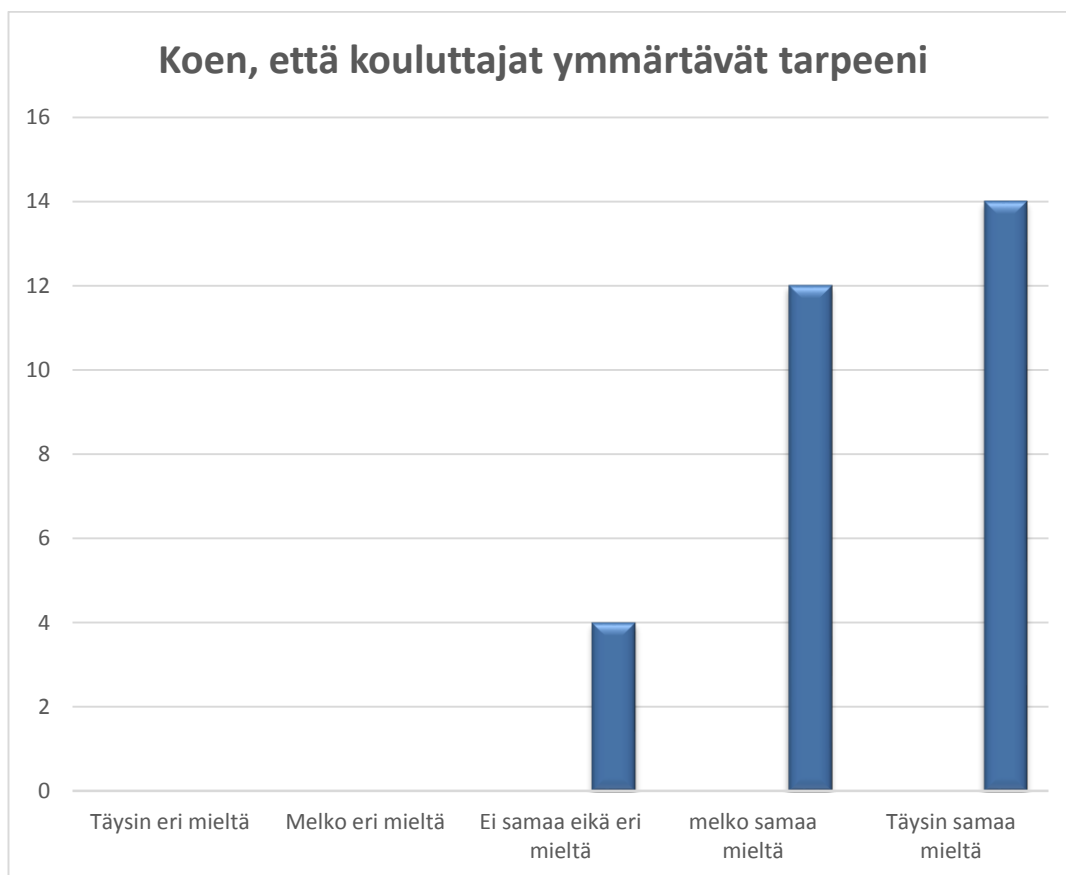
7.2.1 Vastanneiden tyytyväisyys kouluttajien ja oppilaiden väliseen vuorovaikutukseen

Vastauksien perusteella koetaan kouluttajat melko asiantuntevina. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä kukaan melko eri mieltä. Vastaajista neljä henkilöä eli 13 % eivät olleet samaa mieltä eivätkä eri mieltä, 12 henkilöä eli 40 % oli melko samaa mieltä ja 14 henkilöä eli 47 % oli täysin samaa mieltä.

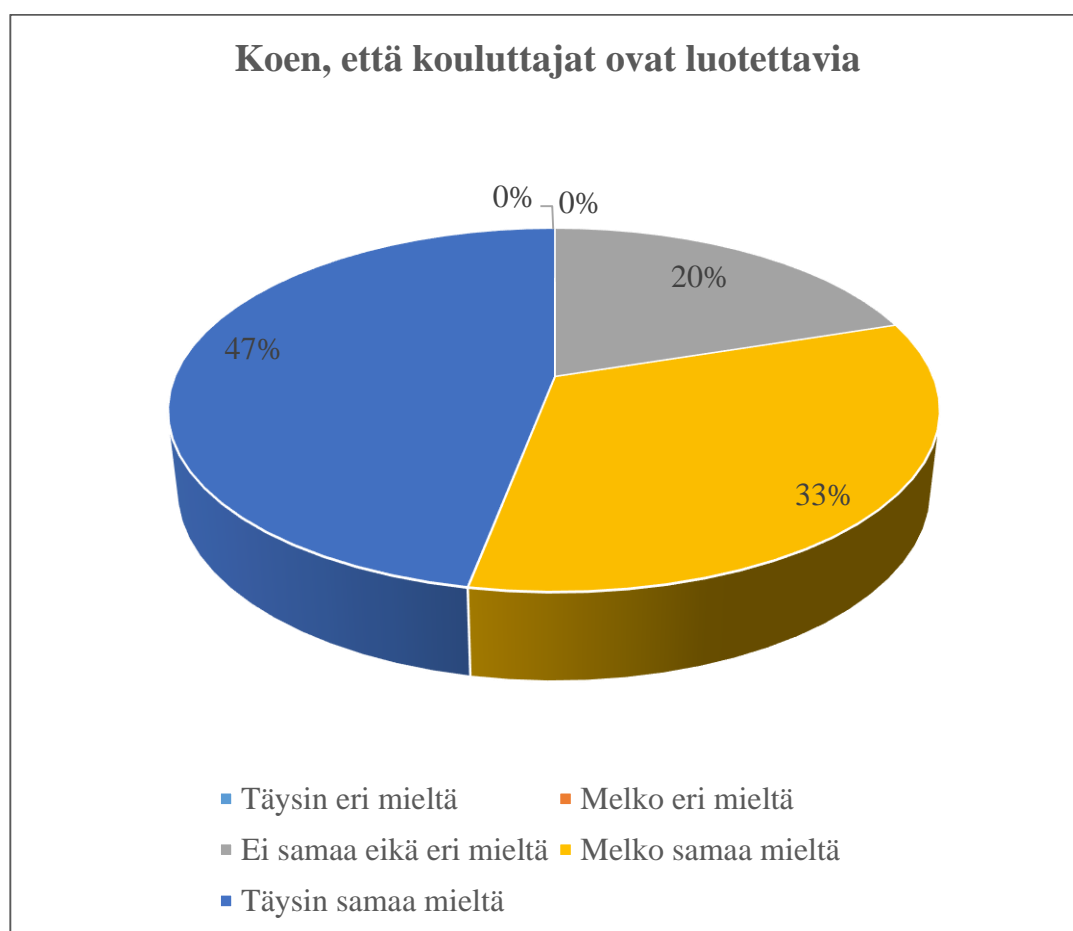
Kuvio 3. Kouluttajien asiantuntevuus. (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan, että kouluttajat ymmärtävät opiskelijoiden tarpeet. Kokonaisuudessaan 30 vastaajasta kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä kukaan melko eri mieltä, vain neljä eli 13 % vastaajista ei ollut samaa mieltä eivätkä eri mieltä, 12 eli 40 % vastaajista oli melko samaa mieltä ja 14 eli 47 % oli täysin samaa mieltä.

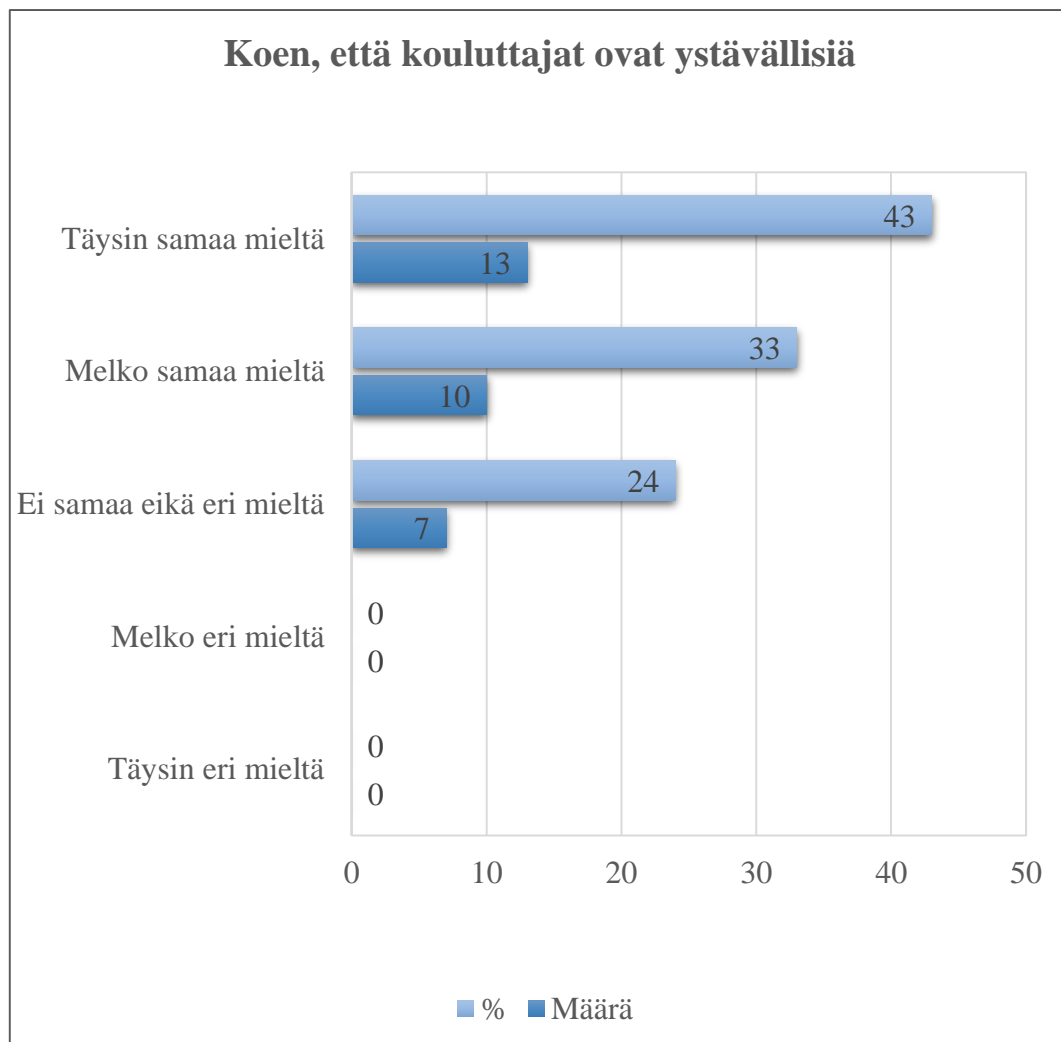
Kuvio 4. Koen, että kouluttajat ymmärtävät tarpeeni. (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan kouluttajat luotettavina. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä kukaan melko eri mieltä, vain kuusi henkilöä eli 20 % ei ollut samaa mieltä eikä ollut eri mieltä, 10 henkilöä eli 33 % oli melko samaa mieltä ja 14 henkilöä eli 47 % oli täysin samaa mieltä.

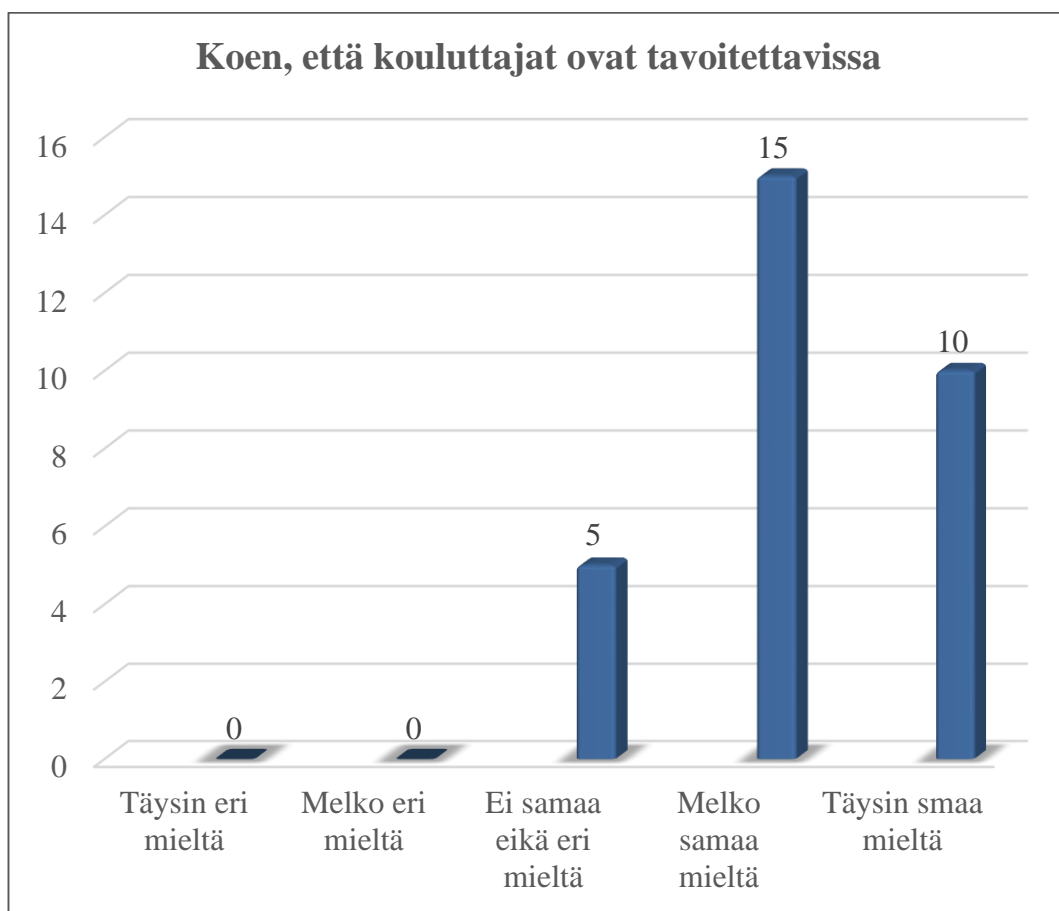
Kuvio 5. Kouluttajien luotettavuus.(n=30)

Vastauksien perusteella koetaan kouluttajat ystävällisinä. Vastaajista kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä kukaan ollut melko eri mieltä. Heistä seitsemän eli 24 % ei ollut samaa mieltä eikä ollut eri mieltä, 10 eli 33 % oli melko samaa mieltä ja 13 eli 43 % oli täysin samaa mieltä.

Kuvio 6. Kouluttajien ystävällisyys. (n=30)

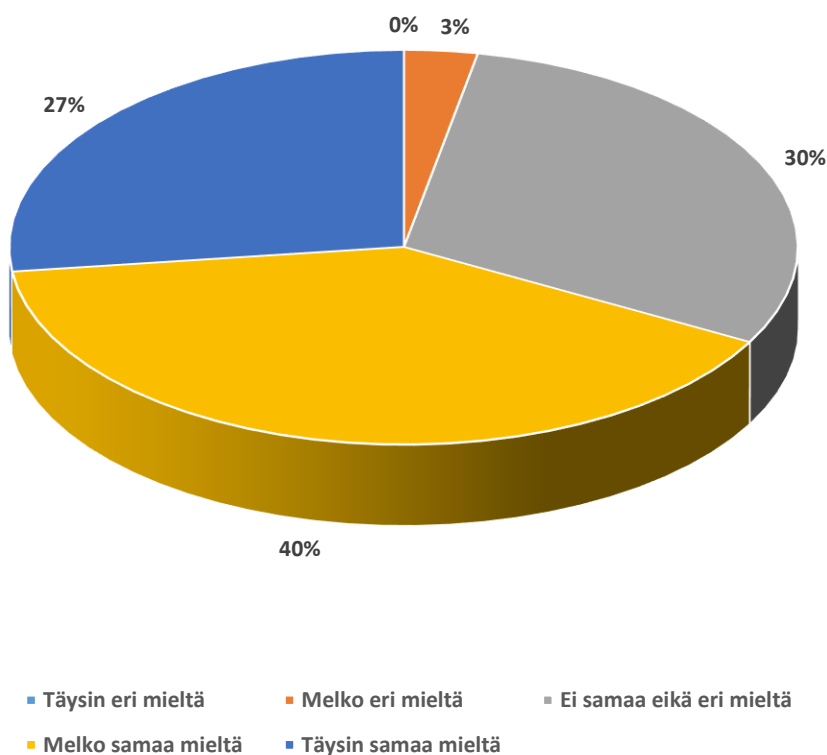
Vastauksien perusteella koetaan, että kouluttajat ovat melko tavoitettavissa. Kokonaisuudessaan 30 vastanneesta kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä melko eri mieltä. Vastaajista viisi eli 17 % ei ollut samaa mieltä eikä eri mieltä, 15 eli 50 % oli melko samaa mieltä ja 33 % oli täysin samaa mieltä.

Kuvio 7. Kouluttajien tavoitettavuus. (n=30)

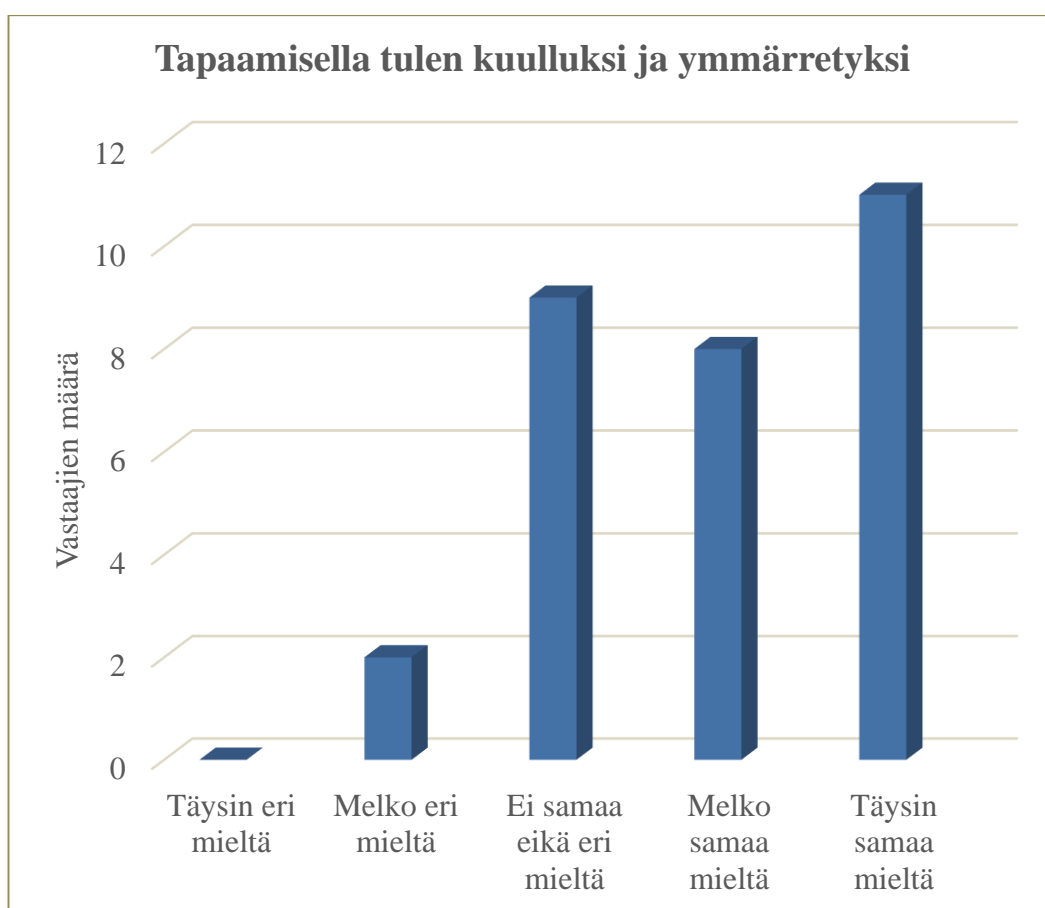
Mitä tulee kahdenkeskiseen vuorovaikutukseen, ei vastaajista kukaan ollut täysin eri mieltä eikä melko eri mieltä siitä, että heillä on mahdollisuus tavata kouluttajaa kahden kesken tarvittaessa. Melko eri mieltä oli yksi vastaaja eli 3 %, ei samaa eikä eri mieltä oli yhdeksän eli 30 %, melko samaa mieltä oli 12 eli 40 % ja täysin samaa mieltä oli kahdeksan eli 27 % vastaajista.

Minulla on mahdollisuus tavata kouluttajaa kahden kesken tarvittaessa

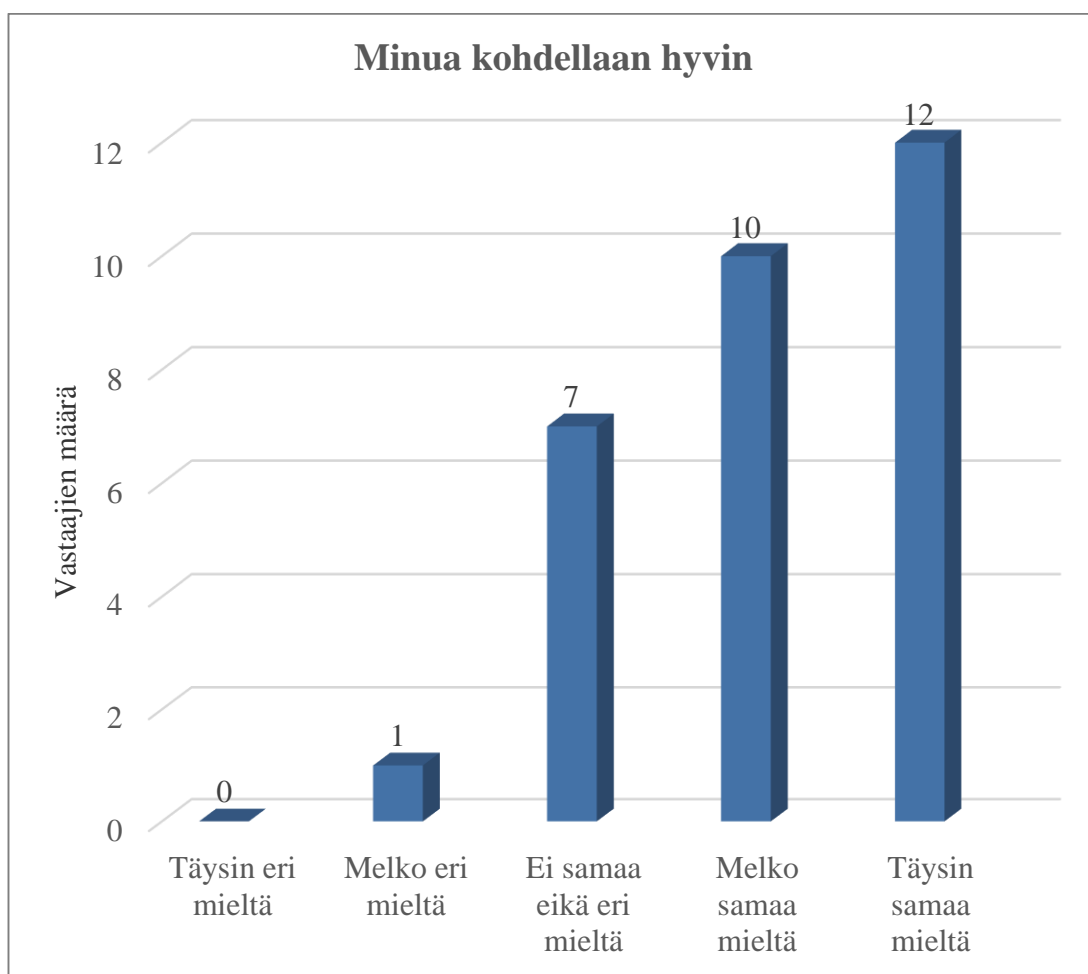
Kuvio 8. Vastanneiden mahdollisuus tavata kouluttajaa kahden kesken tarvittaessa. (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan enimmäkseen, että vastaajat tulevat kuulluksi ja ymmärretyksi. Kokonaisuudessaan 30 vastaajasta kukaan ei ollut täysin eri mieltä, kaksi henkilöä eli 6 % oli melko eri mieltä ja yhdeksän henkilöä eli 30 % ei ollut samaa mieltä eikä eri mieltä. Kahdeksan henkilöä eli 27 % oli melko samaa mieltä ja 11 henkilöä eli 37 % oli täysin samaa mieltä siitä, että he tulevat kuulluksi ja ymmärretyksi tapaamisella.

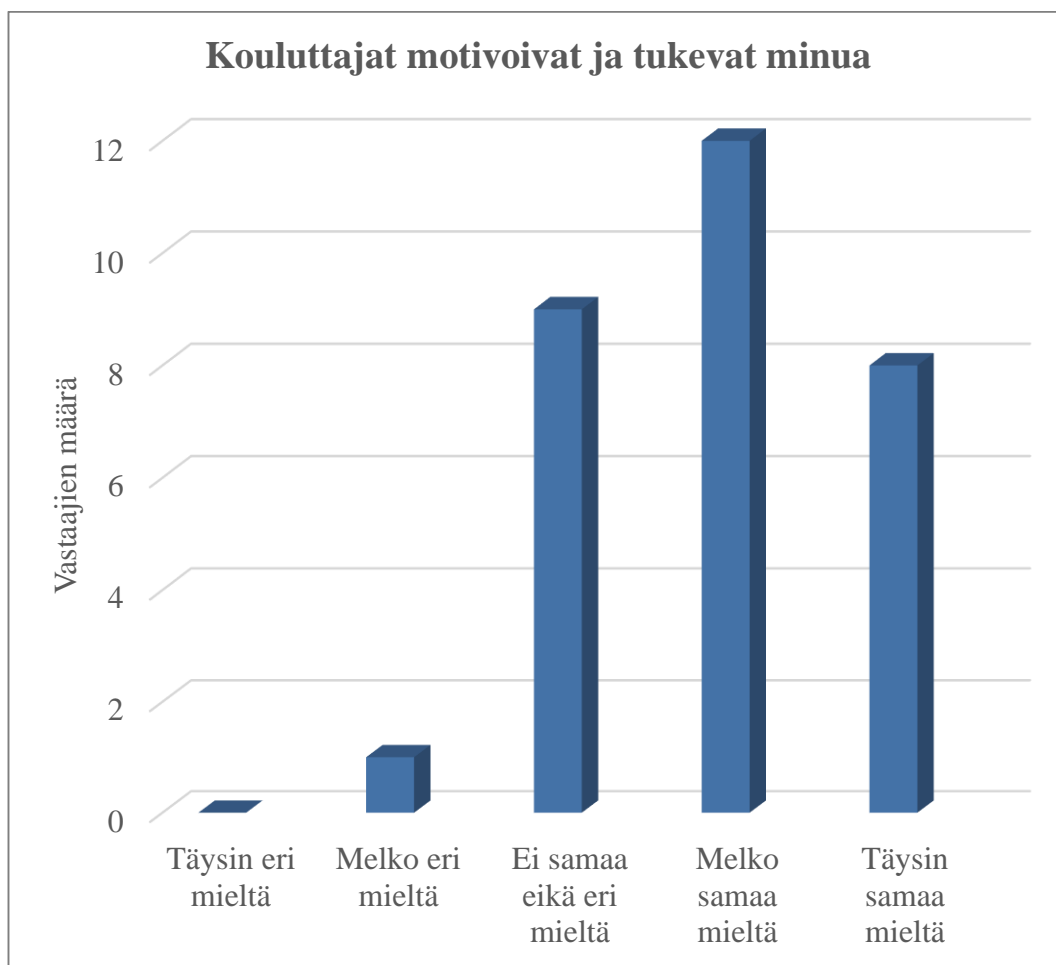
Kuvio 9. Tapaamisella tulen kuulluksi ja ymmärretyksi. (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan enimmäkseen siten, että vastaajia kohdellaan hyvin. Kokonaisuudessaan 30 vastaajasta kukaan ei ollut täysin eri mieltä siitä, että heitä kohdellaan hyvin, yksi vastaaja eli 3 % oli eri mieltä, seitsemän eli 24 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 10 eli 33 % oli melko samaa mieltä ja 12 vastaajaa eli 40 % oli täysin samaa mieltä.

Kuvio 10. Minua kohdellaan hyvin. (n=30)

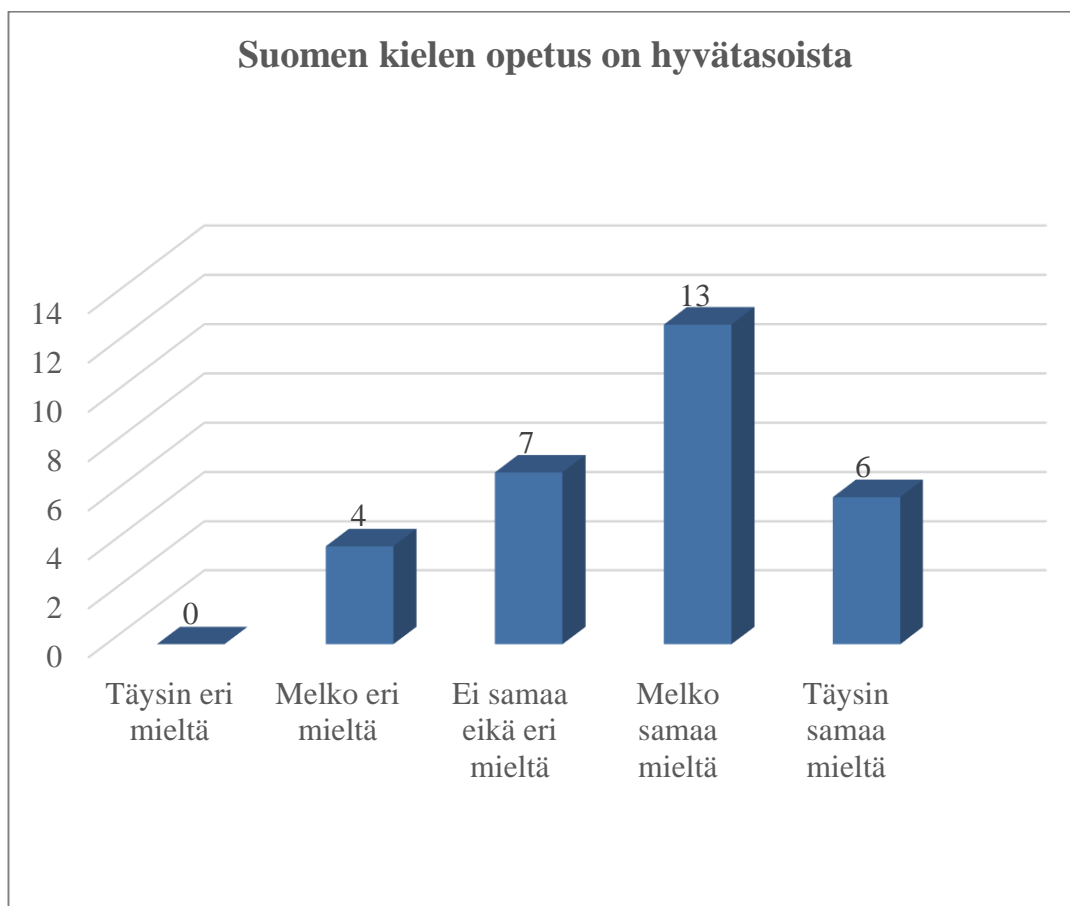
Vastauksien perusteella koetaan enimmäkseen, että kouluttajat motivoivat ja tukevat vastaajia. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä, yksi vastaaja eli 3 % oli melko eri mieltä, yhdeksän henkilöä eli 30 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 40 % eli 40 % oli melko samaa mieltä ja kahdeksan eli 27 % oli täysin samaa mieltä siitä, että kouluttajat motivoivat ja tukevat heitä.

Kuvio 11. Kouluttajat motivoivat ja tukevat minua. (n=30)

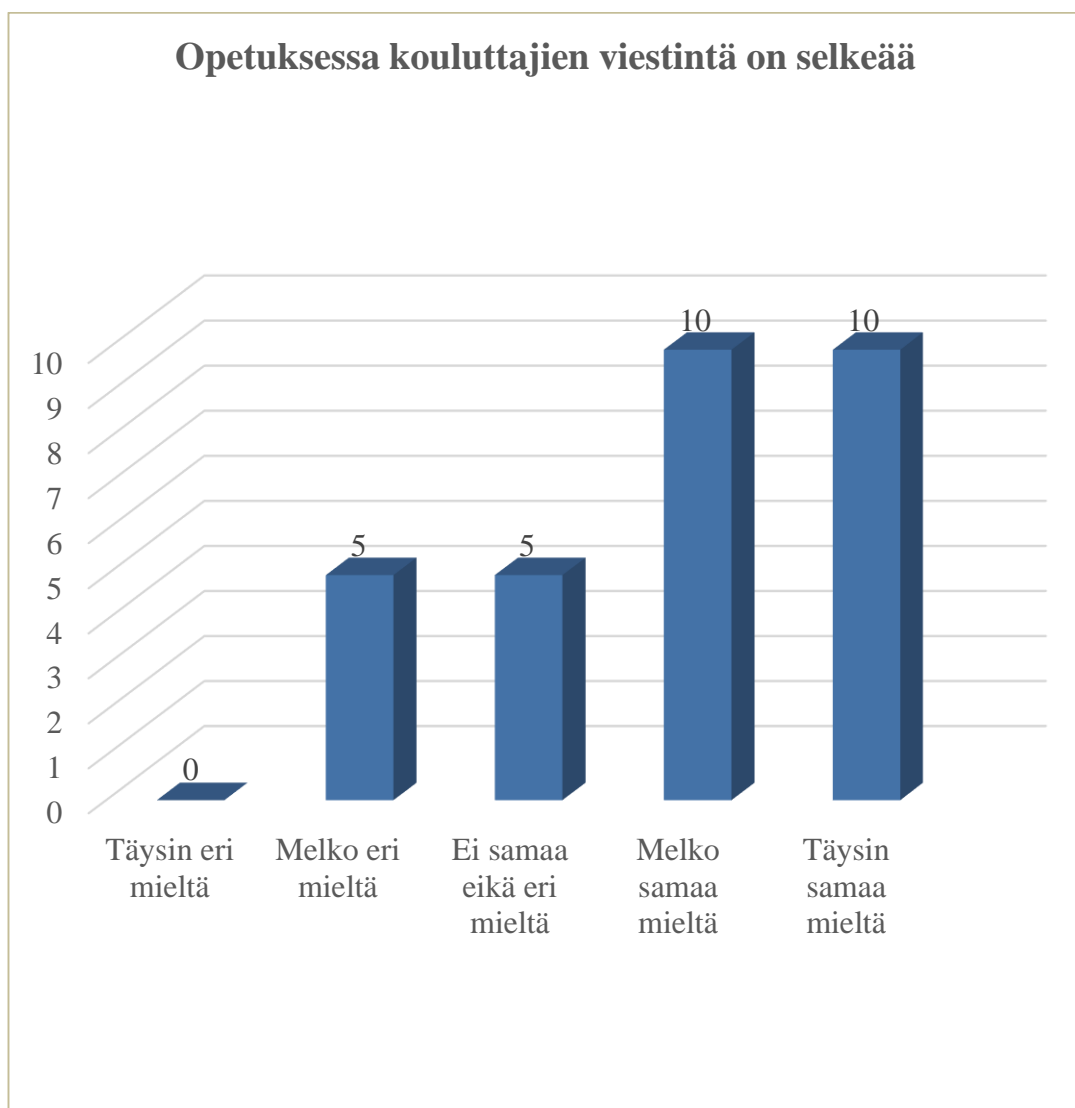
7.2.2 Kielen osaamisesta ja sen vaikutuksesta

Kyselylomakkeen avulla selvitettiin myös vastaajien tyytyväisyyttä suomen kielen oppimisesta sekä opetusmenetelmistä. Vastauksien perusteella koetaan, että suomen kielen opetus on hyvätasoista. Kukaan vastanneista ei ollut täysin eri mieltä, neljä henkilöä eli 13 % oli melko eri mieltä, seitsemän henkilöä eli 23 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 13 henkilöä eli 44 % oli melko samaa mieltä ja kuusi henkilöä eli 20 % oli täysin samaa mieltä siitä, että Suomen kielen opetus on hyvätasoista.

Kuvio 12. Suomen kielen opetus on hyvätasoista. (n=30)

Vastausten perusteella kouluttajien viestintä koetaan melko eri tavalla. Kukaan ei ollut samaa mieltä siitä, että opetuksessa kouluttajien viestintä ovat selkeää. Viisi eli 17 % oli melko eri mieltä, viisi eli 17 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 10 eli 33 % oli melko samaa mieltä ja 10 eli 33 % oli täysin samaa mieltä.

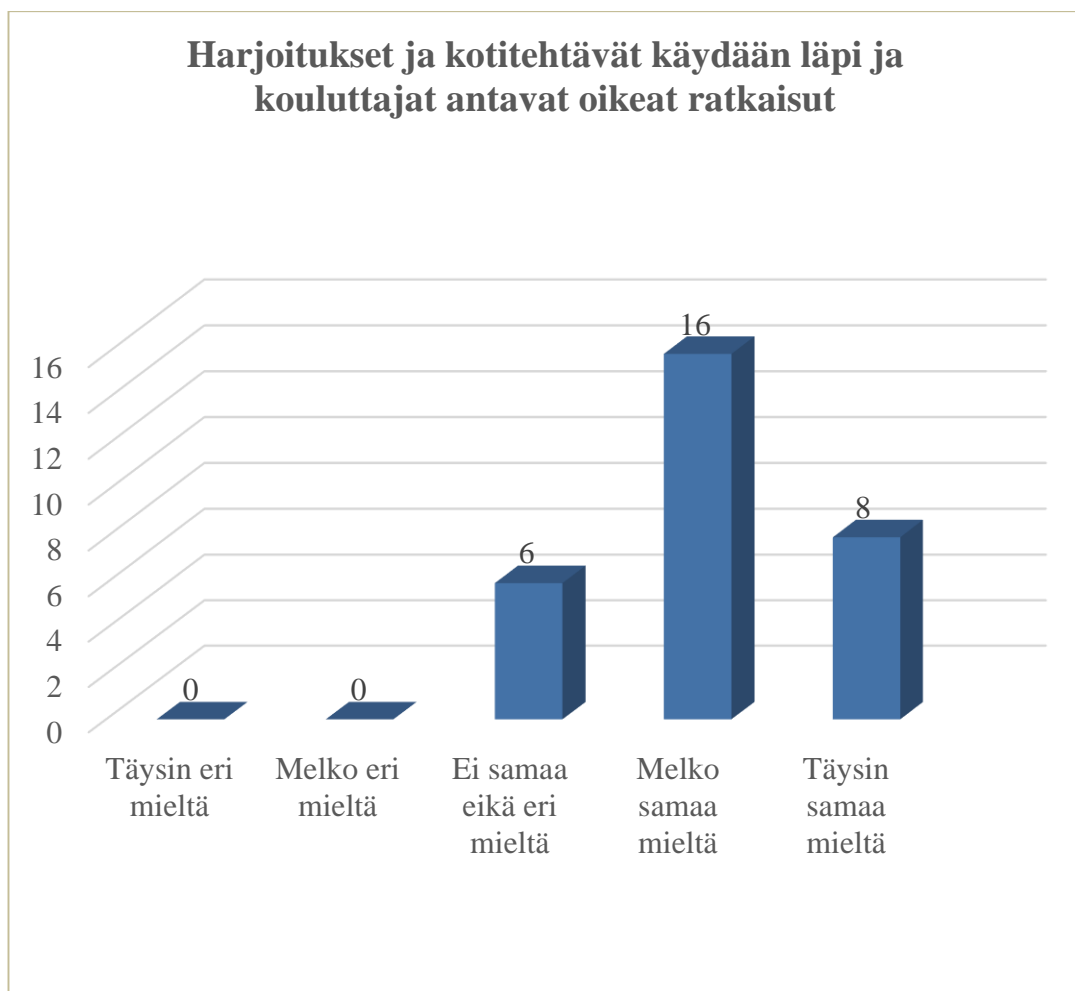
Kuvio 13. Kouluttajien viestinnän selkeys opetuksessa. (n=30)

Vastausten perusteella opetuksen vuorovaikutuksellisuus ja keskusteleavuus koetaan melko hyväksi. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä, että opetuksessa tunnit ovat vuorovaikutuksellisia ja keskusteleuvia, kaksi eli 6 % oli melko eri mieltä, seitsemän eli 24 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 12 eli 40 % oli melko samaa mieltä ja yhdeksän eli 30 % oli täysin samaa mieltä.

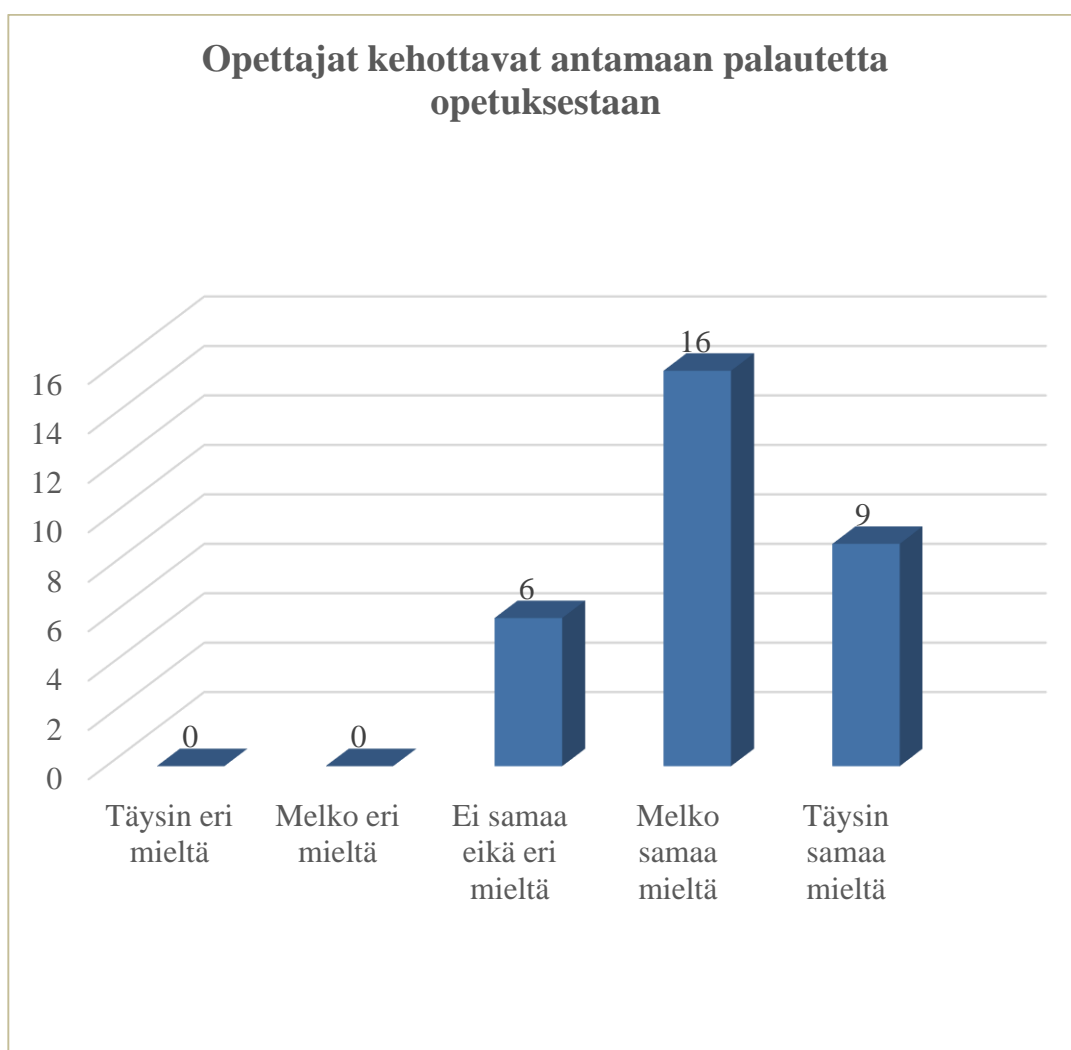
Kuvio 14. Opetuksenvuorovaikutuksellisuus ja keskusteleavuus (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan, että harjoitukset ja kotitehtävät käydään läpi oikeiden vastauksien kera melko hyvin. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä kukaan ollut melko eri mieltä. Kuusi vastaajaa eli 20 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 16 eli 53 % oli melko samaa mieltä ja kahdeksan eli 27 % oli täysin samaa mieltä.

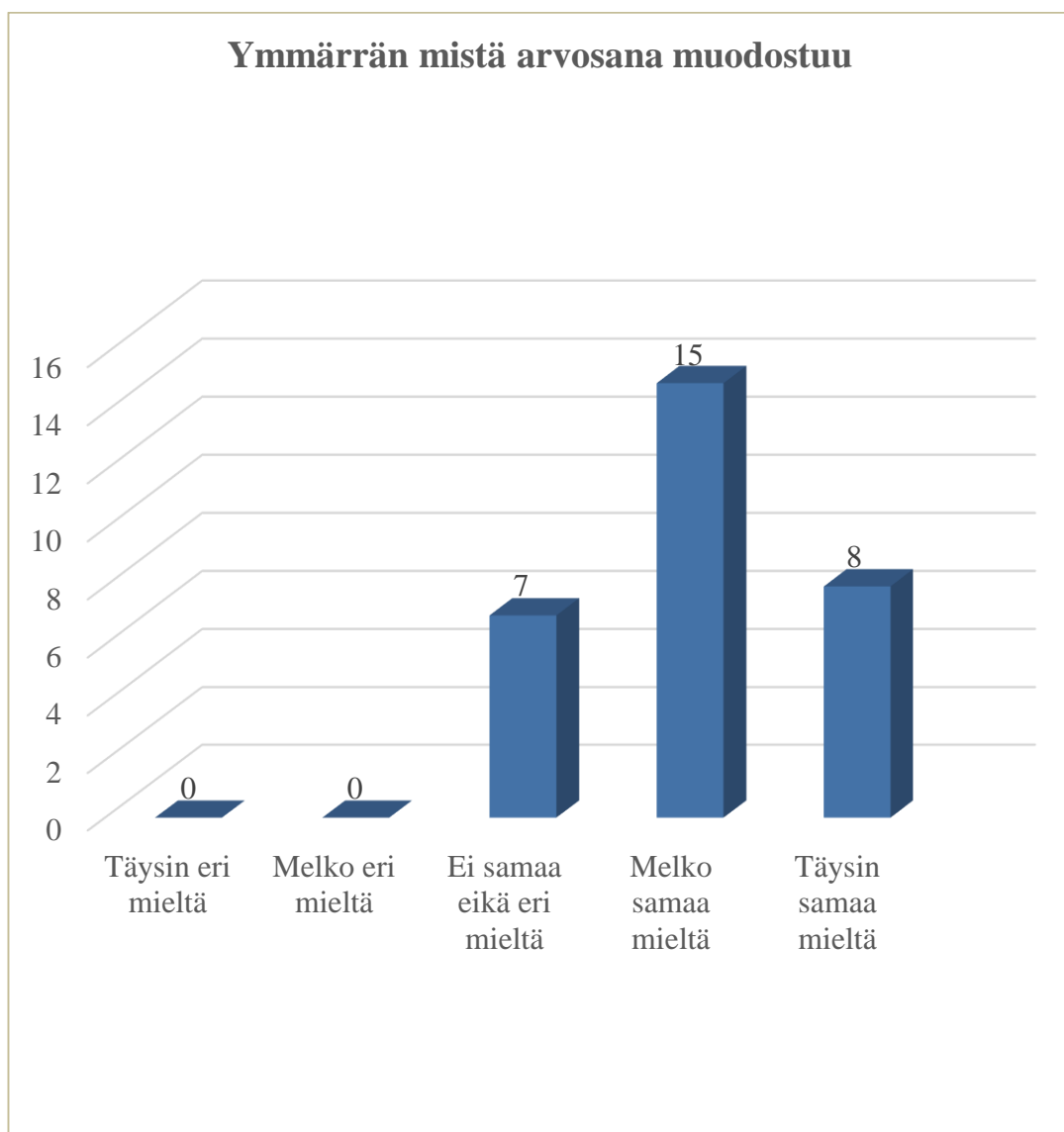
Kuvio 15. Harjoitusten ja kotitehtävien läpikäyminen ja oikeiden ratkaisujen antaminen (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan, että opettajat kehottavat antamaan palautetta opetuksesta melko hyvin. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä melko eri mieltä. Viisi eli 17 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 16 eli 53 % oli melko samaa mieltä ja yhdeksän eli 30 % oli täysin samaa mieltä.

Kuvio 16. Opettajat kehottavat antamaan palautetta opetuksestaan. (n=30)

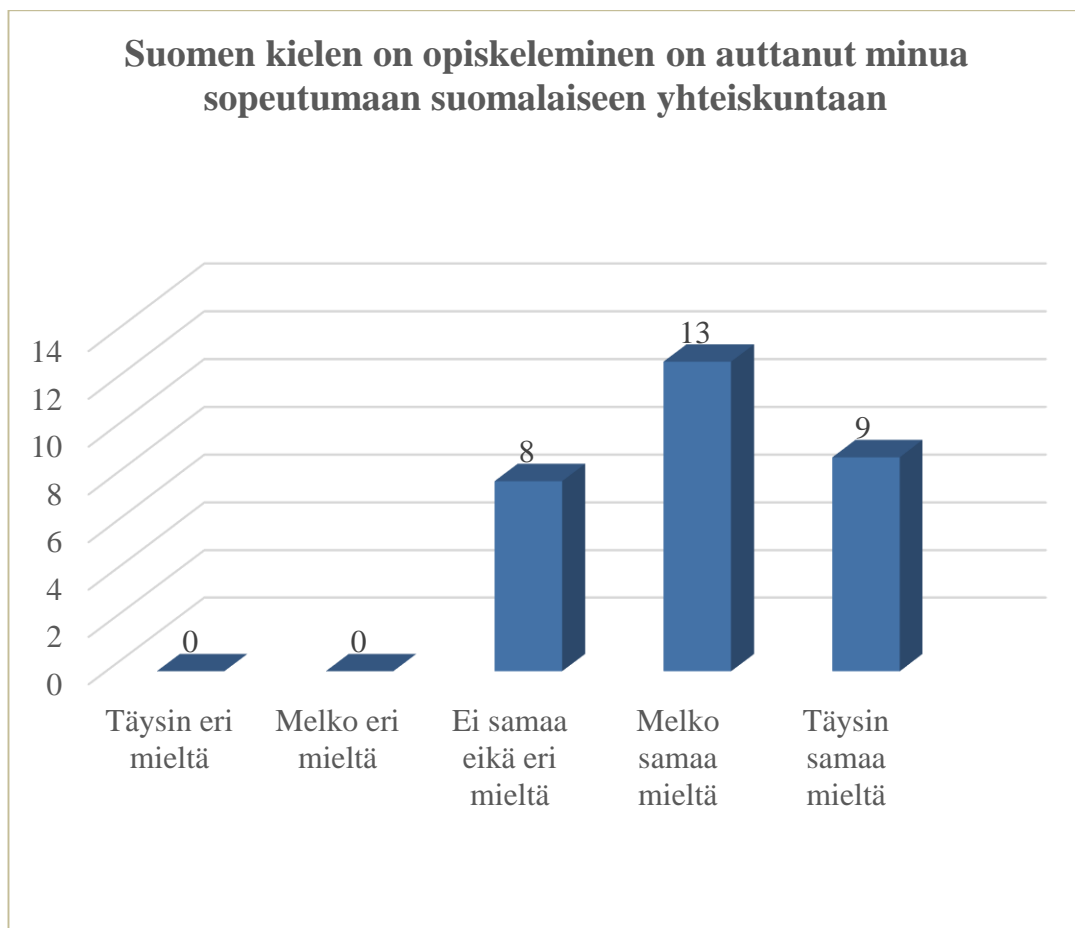
Vastauksien perusteella koetaan, että arvosanan muodostuminen on melko selvää. Kukaan ei ollut eri mieltä eikä ollut melko eri mieltä siitä, että hän ymmärtää mistä arvosana muodostuu, seitsemän eli 23 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 15 eli 50 % oli melko samaa mieltä ja kahdeksan eli 27 % oli täysin samaa mieltä.

Kuvio 17. Opiskelijoiden ymmärrys arvosanan muodostumisesta (n=30)

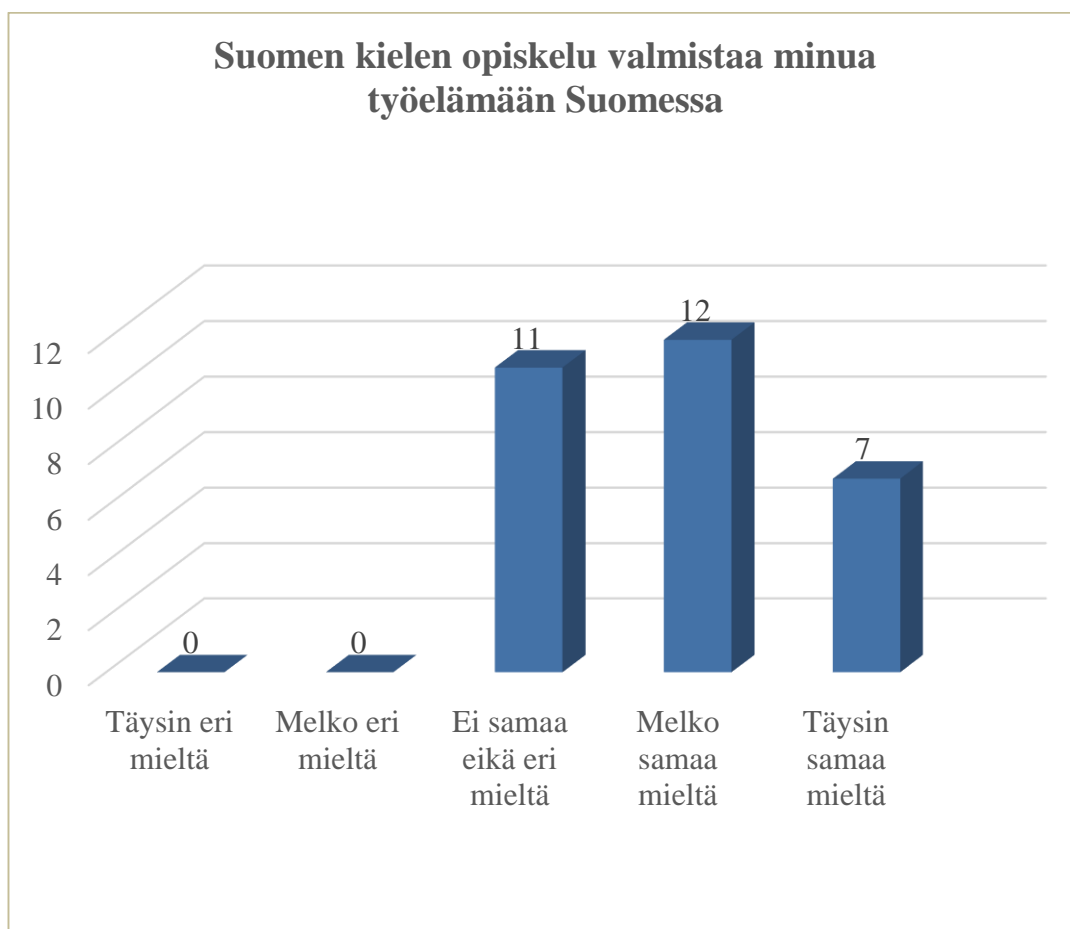
7.2.3 Korrelaatio kotoutuminen ja suomen kielen osaaminen

Kotoutumisen tyytyväisyyteen vaikuttaa suomen kielen oppiminen ja sen opiskelu. Vastauksien perusteella oltiin melko samaa mieltä siitä, että suomen kielen opiskeleminen on auttanut sopeutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä melko eri mieltä. Kahdeksan eli 27 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 13 eli 43 % oli melko samaa mieltä ja yhdeksän eli 30 % oli täysin samaa mieltä.

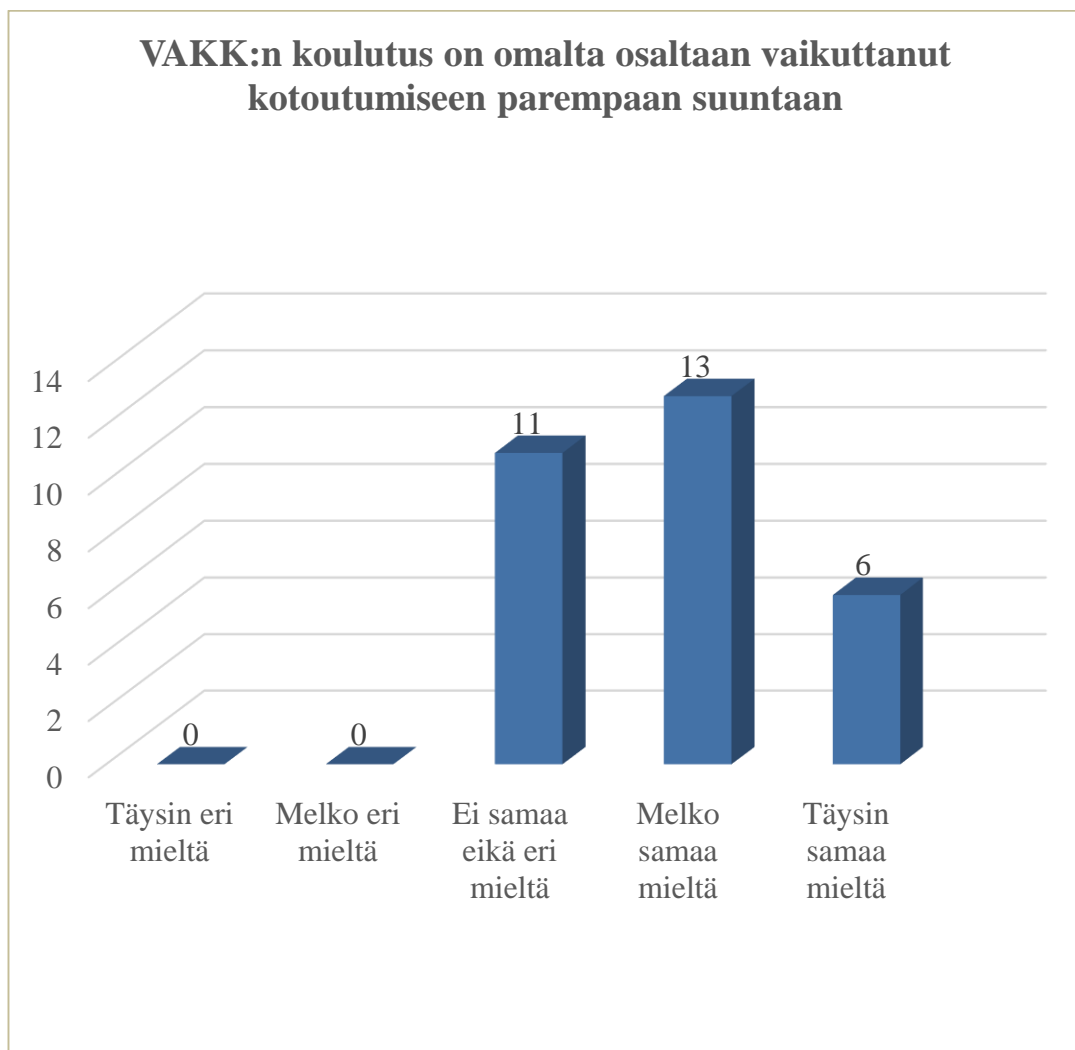
Kuvio 18. Suomen kielen opiskeleminen ja sopeutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan(n=30)

Vastauksien perusteella koetaan suomen kielen opiskelemisen vaikuttavan jonkin verran Suomen työelämään valmistavaksi. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä ollut melko eri mieltä. Vastaajista 11 eli 37 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 12 eli 40 % oli melko samaa mieltä kun seitsemän eli 23 % oli täysin samaa mieltä.

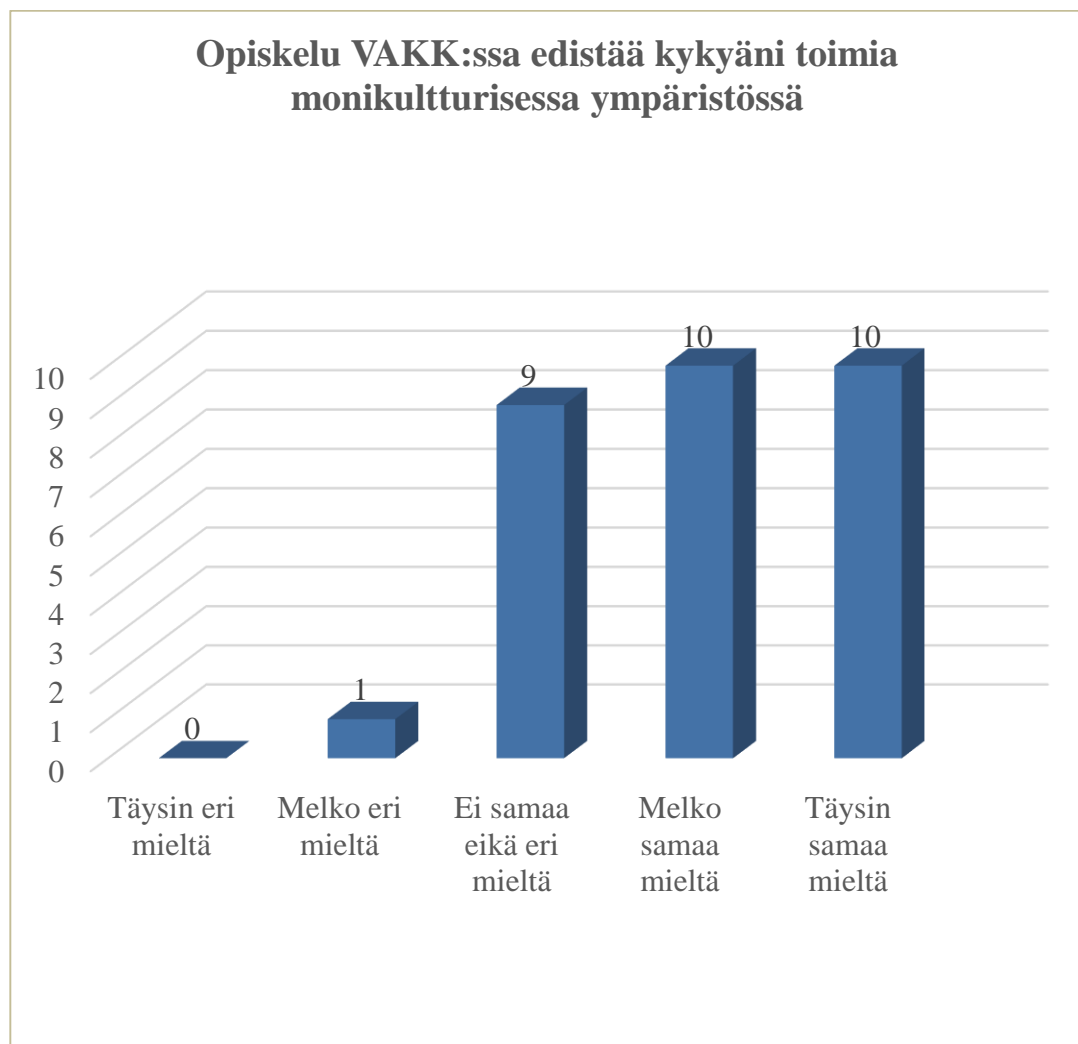
Kuvio 19. Suomen kielen opiskelun valmistava vaikutus työelämään Suomessa (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan, että VAKK:n koulutus on omalta osaltaan jonkin verran vaikuttanut kotoutumiseen. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä melko eri mieltä. Vastaajista 11 eli 37 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 13 eli 43 % oli melko samaa mieltä kun kuusi eli 20 % täysin samaa mieltä.

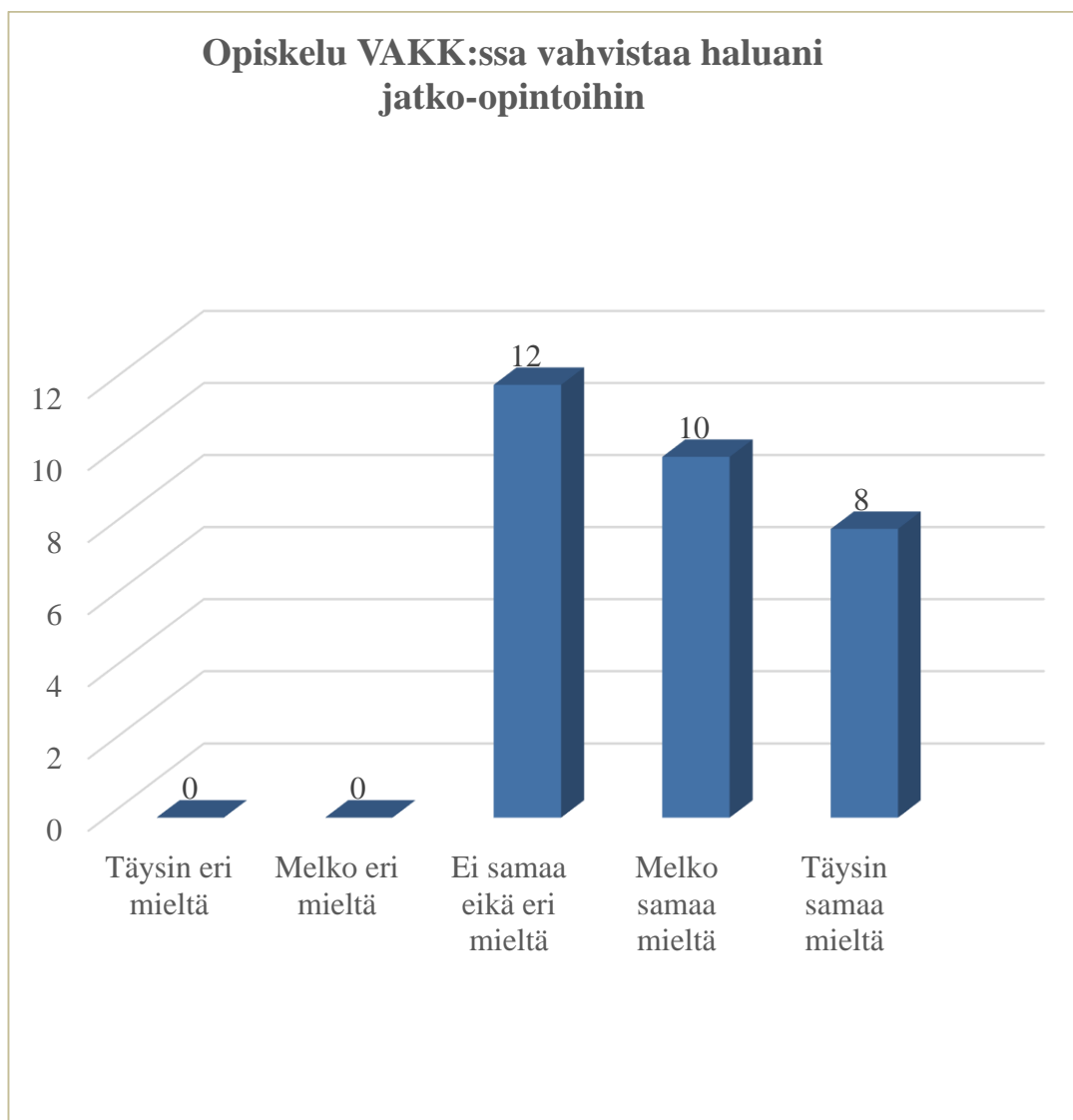
Kuvio 20. VAKK:n koulutuksen vaikutus kotoutumiseen(n=30)

Vastauksien perusteella koetaan enimmäkseen, että opiskelu VAKK:ssa edistää kykyä toimia monikulttuurisessa ympäristössä. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä, yksi eli 3 % oli melko eri mieltä, yhdeksän eli 30 % ei ollut samaa eikä ollut eri mieltä, 10 eli 33 % oli melko samaa mieltä ja 10 eli 33 % oli täysin samaa mieltä.

Kuvio 21. VAKK:ssa opiskelun vaikutus kykyyn toimia monikulttuurisessa ympäristössä (n=30)

Vastauksien perusteella koetaan, ettei VAKK:ssa opiskelulla ollut suurta merkitystä jatko-opintoihin pyrkimishalun kannalta. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä ollut melko eri mieltä, 12 eli 40 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 10 eli 33 % oli melko samaa mieltä kun kahdeksan eli 27 % oli täysin samaa mieltä siitä, että opiskelu VAKK:ssa vahvistaa halua jatko-opintoihin.

Kuvio 22. VAKK:ssa opiskelun vaikutus jatko-opintoihin pyrkimishaluun (n=30)

7.2.4 Tyytyväisyys oppimisympäristöön ja muihin palveluihin

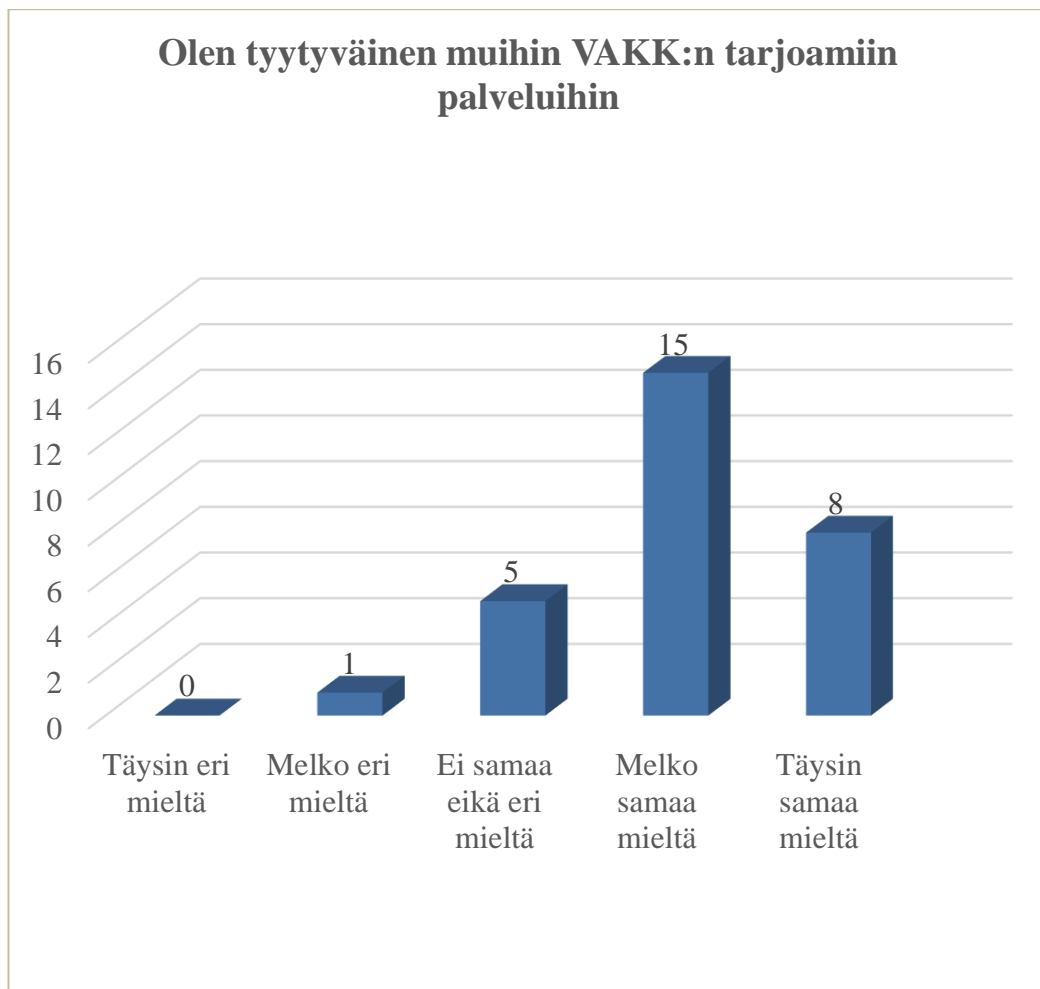
Oppimisympäristö ja tyytyväisyys muihin palveluihin ovat tärkeitä tekijöitä. Tässä tutkimuksessa käsiteltiin VAKK:n oppimisympäristöä ja muita palveluita kuten esimerkiksi terveydenhoitajat, vahtimestarit, opintotoimiston palvelut jne.

Vastauksien perusteella koetaan enimmäkseen, että VAKK:n oppimisympäristö on enimmäkseen viihtyisä. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä eikä melko eri mieltä, viisi eli 18 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 12 eli 41 % oli melko samaa mieltä ja 12 eli 41 % oli täysin samaa mieltä VAKK:n oppimisympäristön viihtyisyydestä.

Kuvio 23. Oppimisympäristön on viihtyisyys opiskelijoiden näkökulmasta (n=30)

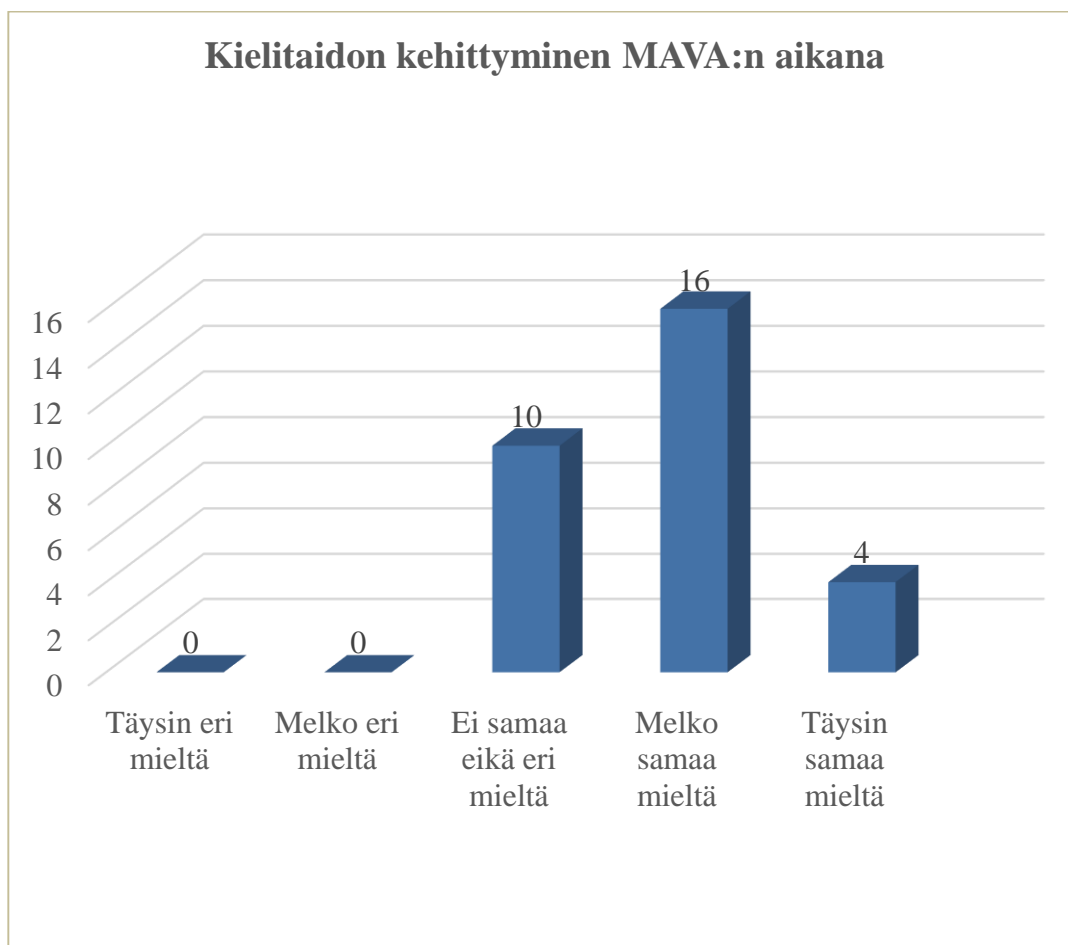
Mitä tulee tyytyväisyyteen koskien VAKK:n muita palveluita, jätti yksi vastaaja vastaamatta kysymykseen. Yleensä ottaen muihin palveluihin oltiin melko tyytyväisiä. Kokonaisuudessaan 29 vastaajasta kukaan ei ollut täysin eri mieltä, yksi eli 3 % oli melko eri mieltä, viisi eli 18 % ei ollut samaa eikä eri mieltä, 15 eli 52 % oli melko samaa mieltä ja kahdeksan eli 28 % oli täysin samaa mieltä, että hän on tyytyväinen muihin VAKK:n tarjoamaan palveluihin (esim. terveydenhoitaja, vahtimestarit, opintotoimisto, ravintola jne.).

Kuvio 24. Opiskelijoiden tyytyväisyys muihin VAKK:n tarjoamiin palveluihin (n=30)

7.2.5 Kielitaidon kehittymisen itsearviointi MAVA-koulutuksenaikana

Vastaajat itsearvioivat myös kielitaitonsa kehittymistä MAVA-koulutuksen aikana. Vastausten antaminen sijoittuu juuri viimeiseen koulupäivään, mikä on osaltaan vaikuttanut arviointiin. Vastausten perusteella koetaan, että kielitaito on jonkin verran kehittynyt MAVA-koulutuksen aikana. Kenenkään mielestä se ei ollut erittäin huono tai melko huono, 10 eli 33 %:n mielestä se ei ollut huonoa eikä hyvää, 16 eli 54 %:n mielestä se oli melko hyvä ja 13 eli 13 %:n mielestä se oli erittäin hyvä.

Kuvio 25. Vastanneiden oma arvio kielitaitonsa kehittämisestä MAVA:n aikana (n=30)

7.2.6 Vastaajien vapaamuotoisia parannusehdotuksia opetuksen palvelujen ja kehittämisestä

Tutkimuksella haettiin myöskin vastanneiden näkemystä VAKK:n toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoita pyydettiin kertomaan vapaamuotoisesti omin sanoin kuinka heidän mielestä oppilaitoksen toimintaa voitaisiin kehittää. Kuten jo aikaisemmin on mainittu, oli kyselylomakkeeseen vastaaminen hieman haasteellista teknisten ongelmien vuoksi. Vastaaminen ei ollut mahdollista ensimmäisessä heille osoitetussa tilassa. Toiseen tilaan siirtyminen vaikutti nähtävästi siten, että tähän kysymykseen vastauksia tuli muita vähemmän.

Kaiken kaikkiaan tulkintakelpoisia vastauksia kysymykseen ”Miten VAKK-toimintaa voitaisiin mielestäsi kehittää?” tuli viisi. Kyselylomakkeen vastaajat toivoivat mm. että, koulutus olisi pidempi ja että olisi enemmän tilaisuuksia keskustella kantasuomalaisten kanssa. Tässä heidän kommenttejaan:

“Ei mitään erikoista, muuta ehkä pitempi valmistavankoulutuksen kuin 6 kuukautta”

“Kaikki on ok, mä muuttin vähän, kurssi pitää olla vähän pitkää kun tämä, että opettajat pitävät selita meille vähän hitämpi kun tässä.”

”Suomen kieli on tosi vaikea, joten on vaikea oppia lyhyellä ajalla valmistavassa kurssissa”

”Minun mielestäni ei ole hyvä, että aikuiset opiskelevat nuorten kanssa samassa ryhmässä. Se on ninku kompleksinen juttu”

”Sen että samassa ryhmässä opiskelee hyvin koulutetut ja huonosti koulutetut hitaasta kokonaisopiskelu systeemi ja vaikeuttaa ymmärtämistä ja assimilaatio. Olisiko parempi jos ryhmät jaetaisiin iän ja koulutuksen pohjan mukaan. Mielestäni se olisi hyödyllisempi sekä opiskelijoille että opettajille” (3x)

“Suomen kielen opiskeluaika on tosi lyhyt. Voitaisiko sitä laajentaa siitä, että opiskelija saa riittävästi tietoa, joten hän voisi jatkaa joko ammatikorkeakouluun kuin X (jonkun nimen) tai yliopistoon. En tiedä mutta en ole tavanut muut maahanmuuttajaopiskelijat kuin X, jotka kielen opiskelun jälkeen ammattikorkealle tai yliopistolle. Minä luulen että siksi olisi kiva jos valmistava olisi pidempi kuin on.”

“Minusta VAKK toimii hyvin mutta me emme harjoittele kieltä riittävästi. Onko mahdollista perustaa kielikerho ja keskustelu VAKK:ssa jossa voimme tavata suomalaisia ja keskustella heidän kanssa?” (5x)

“Koulussa kirjoitamme paljon ja puhumme vähän vain opettaja puhuu ja puhuu. Voiko VAKK tarjota lisää semmonen keskustelutilaa meille opiskelijoille.”

”Valmistava jälkeen ei ole helppoa saada ammattikoulutusta ja päästä työhön koska minä luulen että valmistava jälkeen kielitaito ei riitä vielä. Valmistavassa saadaan paljon tietoa suomalaisen yhteiskunnasta, valitettavasti koulutus on lyhyt. Ei voi saada amattikoulua ja opiskella hyvin jos kieli ei riitä sama kun on aina vaikea saada työtä jos ei puhu suomea hyvin.

Huom: Suluissa olevat numerot kertovat montako kerta on samaa vastausta nostettu esille.

7.2.7 Muuta palautetta

Vastaajille annettiin myös mahdollisuus antaa muuta palautetta. Osa palautteesta on positiivista, osa negatiivista. Opiskelijoiden palautteiden perusteella voidaan todeta, että he ovat saaneet hyvää palvelua ja heille jäänyt hyviä kokemuksia sekä VAKK:n opetuksesta että palveluista. Opiskelijoiden kommenttien perusteella nousee myös esiin se, että keskustelutilaisuus koulussa koetaan tärkeäksi ja vähän mahdollisuuksia puhua suomea kantasuomalaisten kanssa.

”Minun mielestäni on VAKK hyvä ja mukava paikkaopiskella koska auttaa paljon oppi suomen kieltä ja on rauha.”

”VAKK on minulle kaikki koska se auttaa uskalla puhua suomea ja ymmärtää. Työharjoittelussa kaikki oli ok koska puhun ja ymmärrän suomea kuin alussa. Vain kursillapitäis enemmän harjoitella suullista harjoitusta.”

”Oli hyvä opiskelu aika. Olin tyytyväinen opiskelin paljon. Minun kieli taso kasvanut paljon opettajat olivat hyviä kiitoksia kaikille.”

”VAKK:ssa on ihan ok opiskelijan ja opettajien kanssa, mutta olisi parempi puhua suomea enemmän ja kirjoita vähän ja saman aikana kun opiskelemme tavata suomalaisia, joiden kanssa voimme puhua suomea. On parempi.”

”Opettajat ovat hyvä he auttavat tehtävissä, opiskelijat ovat hyvä he puhuvat muille, WC ovat puhtas, ravintola on hyvä, mutta me puhumme suomea koulussa vain. Me haluamme puhua enemmän koulussa kun vain siellä puhutaan suomea. Suomalaiset ei halua puhua kenen kanssa kotona ja keskustassa.”

”VAKK on tosi kiva ja rauhallista, vaan olisi kiva että koulussa puhumme enemmän, koska kotona me emme puhu kuin meidän omaa kieltä.”

”Opettajat ovat hyvät, kun auttavat meitä työharjoittelun juttuista ja auttavat ammattien asioista esimerkiksi kuinka voimme saada ammattikoulutusta, mikä ammatti minulle sopii. Opettajat neuvovat joskus luokassa joskus henkilökohtaisesti. Se on hyvä valitettavasti koulu loppuu tänään.”

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää MAVA-koulutuksessa opiskelevien opiskelijoiden tyytyväisyys Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen tarjoamaan opetukseen ja palveluihin. Tutkimuksen kyselylomakkeessa oli 23 kysymystä, joiden avulla yleisesti tutkittiin opiskelijoiden tyytyväisyyttä neljällä alueella eli kohtaaminen, vuorovaikutus, kielen osaaminen ja sen vaikutus, opetusympäristö ja muut VAKK:n palvelut sekä opetuksen ja palvelujen kehittäminen. Tutkimuksessa analysoidaan vastaajilta saatuja tutkimustuloksia niiden viideneri teeman mukaisesti.

Tutkimuksen kyselylomakkeeseen vastanneet (n=30) opiskelijat jakaantuivat seuraavalla tavalla: kahdeksan miestä ja 22 naista, eli enemmän naisia kuin miehiä. Yli puolet vastaajista oli 30 – 39-vuotiaita eikä alle 20-vuotiaita ja yli 60-vuotiaita opiskelijoita ollut ollenkaan. Tutkimuksen tavoitteena oli myös selvittää, kuinka tyytyväisiä tai tyytymättömiä MAVA:n opiskelijat ovat VAKK:n peruspalveluihin. Vastanneiden vastauksista käy ilmi, että VAKK:n palveluihin oltiin enemmän tyytyväisiä kuin tyytymättömiä.

Tutkimuksesta ilmeni, että tyytyväisyys Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen tarjoamaan opetukseen sekä palveluihin on sidoksissa opiskelijoiden suomenkielen taitoihin ja kykyyn ymmärtää monimuotoista suomalaista yhteiskuntaa. Tutkimusvastauksista voidaan myös päätellä, että MAVA:ssa opiskelijat ovat tyytyväisiä opettajien kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen. Suuri osa vastaajista koki, että kouluttajat ovat asiantuntevia, tavoitettavissa, luotettavia ja ystävällisiä, ja että he ymmärtävät opiskelijoiden tarpeet. Lisäksi suurin osa vastaajista koki tullessa kohdelluksi oikeudenmukaisesti, ymmärretyksi ja kuulluksi tapaamisilla ja että he ovat luottamuksella voineet puhua asioistaan. Vastaajat tunsivat saavansa asiantuntevaa palvelua ja kokivat kouluttajat motivoiviksi ja heille tukea antaviksi koko MAVA:n koulutuksen aikana.

Suuri osa vastaajista koki olevansa tyytyväinen kielen osaamiseen ja sen osaamisen vaikutukseen. Vastaajien vastauksista ilmeni, että suomen kielen opetus on hyvällä tasolla ja että suomen kielen opiskeleminen on auttanut heitä sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämän lisäksi se on edistänyt heidän kykyänsä toimia monikulttuurissa ympäristössä ja valmistaa heitä työelämään Suomessa. Monet ovat kokeneet myös, että VAKK:n koulutus on omalta osaltaan helpottanut kotoutumista. Tämän lisäksi monet vastaajista olivat sitä mieltä, että opetuksessa tunnit ovat vuorovaikutuksellisia ja keskustelevia. Harjoitukset ja kotitehtävät käydään läpi ja he saavat oikeat ratkaisut kouluttajilta. Kouluttajat myös kehottavat heitä antamaan palautetta opetuksestaan.

Vastaajat olivat tyytyväisiä VAKK:n oppimisympäristöön, jonka he kokivat olevan viihtyisä. Monet vastaajista kokivat saavansa hyvää palvelua terveydenhoitajilta, vahtimestareilta, opintotoimistosta, ravintolasta ja muista VAKK:n tarjoamista palveluista.

Kysymykseen ”Miten arvioit kielitaitosi kehittymistä MAVAn aikana?” vastasi melkein kaikki kyselyyn osallistujat, joista puolet arvioivat kielitaitonsa olevan ei huono eikä hyvä kun toiset puolet vastasi, että melko hyvä. Toiminnan kehittämisosion avoimeen kysymykseen ”Miten VAKK:n toimintaa voitaisiin mielestäsi kehittää?” vastasi vain vähän siksi, että teknisen vian vuoksi vastauksiin tarkoitettussa tilassa ei voitukaan vastata. Lisäksi myös osa vastaajista oli haluttomia vastaamaan kysymykseen.

Vastauksista ilmeni kuitenkin, että osa vastaajista koki MAVAn koulutuksen olevan liian lyhyt ja he suosittelivat sen laajentamista, koska näin heidän mielestä olisi mahdollista saada parempi lopputulos opetuksessa. Jotkut vastaajista nostivat myös esiin vaikeudet opiskella heterogeenissa ryhmässä (samassa ryhmässä eri ikäluokkia ja eritasoisia koulutuksia). Tästä kertoo esimerkiksi tämä vapaamuotoinen parannusehdotus: *”Sen että samassa ryhmässä opiskelee hyvin koulutetut ja huonosti koulutetut hitaasta kokonaisopiskelu systeemi ja vaikeuttaa ymmärtämistä ja assimilaatio. Olisiko parempi jos ryhmät jaetaisiin iän ja koulutuksen pohjan mukaan. Mielestäni se olisi hyödyllisempi sekä opiskelijoille että opettajille” (3x)*

Avoimeen kysymykseen ”Haluatko lisätä jotain, sana on vapaa!” monet vastaajista antoivat kouluttajista ja VAKK:n opetuksesta sekä palveluista positiivisia palautetta. He kokivat saadun opetuksen asiantuntevaksi ja vuorovaikutuksen sekä kohtelun hyväksi. Kuitenkin palautteista ilmeni, että osa vastaajista koki puhuvansa koulussa liian vähän suomen kieltä ja kirjottavansa enemmän.

9 POHDINTA

Tutkimustulokset ovat enimmäkseen positiivisia, sillä tutkimukseni mukaan MAVA-koulutuksessa opiskelevat maahanmuuttajat olivat varsin tyytyväisiä saamaansa VAKK:n tarjoamaan opetukseen ja palvelun laatuun. Haastavaa oli kuitenkin työn tekemisessä esiin tullut epäluuloisuus ja viranomaispelko maahanmuuttajien parissa. Mielestäni kohderyhmän tunteminen auttoi tutkijaa, vastaajia ja kouluttajia sekä luottamuksen rakentamisessa että kyselylomakkeen vastaamisessa. Yli puolet vastaajista tunsivat minut ennestään ja toiset luottivat toiseen maahanmuuttajaan helpommin kuin kantasuomalaiseen.

Valitsin VAKK:n toiminnan tutkimuksen aiheeksi, koska olen itse entinen VAKK:n opiskelija ja työharjoittelija. Sain nykyisestä opinahjostani Vaasan ammattikorkeakoulusta taustatukea aiheeseen liittyen ja olin yhteydessä VAKK:n kielet ja monikulttuurin osaston (KiMo) koulutusyksikköön ja pääsin sillä tavoin aloittamaan tutkimukseni. Alussa koko aihe tuntui laajalta ja epäselvältä, mutta

keskustelemalla sekä opinnäytetyön ohjaajan että KiMo:n koulutuspäällikön kanssa sain aiheen hyväksyä ja pääsin eteenpäin. Opinnäytetyön tekemisen ohella oli muita opintoja ja koska se on tehty minulle vieraalla kielellä, en uskalla sanoa onko siihen varattu aika riittävä. Vuosi oli kuin yksi kuukausi, ja itsenäinen työskentely oli vaativaa, mutta onnekseni ohjaava opettaja oli kannustava ja avulias.

Prosessi alkoi keväällä 2015 tutkimussuunnitelman tekemisellä. Sen kirjoittaminen vieraalla kielellä ja maahan muuttaneena tuntui työläältä ja aikaa vievältä. Tutkimissuunnitelma valmistui kuitenkin haasteista huolimatta toukokuussa 2015 ja se toimi vahvana perustana tutkimuksen suorittamisessa ja koko opinnäytetyön tekemisessä. Tehtävän toteuttamisen vaikeusastetta lisäsi tekninen vika tutkimuspäivänä sekä internetin toimimattomuus. Myös oman osaamisen esille tuominen kirjallisesti ja suullisesti on vaatinut erityistä sinnikkyyttä ja paljon aikaa. Sanakirjat sekä Google-kääntäjä ovat olleet suurena apuna tämän tehtävän tekemisessä. Vieraalla kielellä kirjallinen tuottaminen on usein erittäin aikaa vievää työstä, joten tekninen ja fyysinen tuki on ollut tarpeen. Uskallan todeta, että kykyni ilmaista itseäni sekä suullisesti että kirjallisesti on näkyvästi parantunut sekä opiskeluvuosien että opinnäytetyön kirjoittamisen aikana. Kaikkia näitä opittuja ja kohennettuja taitoja on tarvittu tämän tehtävän tekemisessä.

LÄHTEET

Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. 2.painos. Hamina Akatiimi Oy.

Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. 5. – 6. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2006. Tutki ja kirjoita. 12. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Huttunen Hannu-Pekka ym. 2012. Alkukartoituksen avuksi. Esimerkkejä koto utumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. 11/2012

Kapanen & Kantosalo 2009. Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus. Tilannekatsaus lukuvuodelta 2008–2009. Opetushallitus. Moniste 8/2009. Helsinki.

L493/1999. Laki maahanmuuttajienkotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 9.4.1999/493. viitattu 6.12.2014. Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990493?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=%20laki%20maahanmuuttajien%20kotouttamisesta%20>

L1386/2010. Laki kotoutumisen edistämisestä. Viitattu 17.5.2015.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101386>

Laki kotoutumisen edistämisestä. 1386/2010. Suomen säädöskokoelma. Viitattu 19.3.2015. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101386>

Maahanmuuttajabarometri 2012. TEM raportteja 11/2013. Loppuraportti Helmikuu 2013. Viitattu 20.5.2015. Saatavissa: http://www.tem.fi/files/35826/Maahanmuuttajabarometri2012_11_2013.pdf

Talib, M.-T. 2005. Eksotiikkaa vai ihmisarvoa. Opettajan monikulttuurisesta kompetenssista. Turku: Suomen Kasvatustieteellinen seura.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2012. Valtion kotouttamisohjelma: Hallituksen paino pisteet vuosille 2012–2015. Konserni 27/2012. PDF-julkaisu. Viitattu 18.3.2015. http://www.tem.fi/files/34181/TEMjul_27_2012_web.pdf

Työnvälitystilasto (TEM). 2013. Työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystietoja kunnittain. Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat. Viitattu 18.3.2015. http://pxweb2.stat.fi/Database/StatFin/tym/tyonv/tyonv_fi.asp

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. 2012. Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi. Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa. THL – raportti 61/2012. Viitattu 19.8.2015. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90907/THL_RAP2012_061_verkko.pdf?sequence=

Opetushallitus 2008. Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus. Opetussuunnitelman perusteet. Määräys 7.011.2008. Viitattu 7.8.2015. http://www.oph.fi/download/140362_MaahanmuuttajatOPS_2008.pdf.

Pehkonen, A. 2006. Maahanmuuttajan kotikunta. Kunnallisankehittämissäätiön tutkimusjulkaisu nro 52. Vammala: Kunnallisan kehittämissäätiö

Vaasan ulkomaalaistoimisto 2008. Vaasan kaupungin maahanmuuttajien kotoutumisohjelma. Viitattu 5.10.2015. <http://docplayer.fi/1797940-Vaasan-kaupunki-vasa-stad-vaasan-kaupungin-maahanmuuttajien-kotouttamisohjelma.html>

Vaasan aikuiskoulutuskeskus 2012. Aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen opetussuunnitelma. Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet 2012: 2.

LIITE 1

Opinnäytetyön kyselylomake

10/18/2015

E-lomake - OPINNÄYTETYÖKYSELY

OPINNÄYTETYÖKYSELY

Hyvä Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen opiskelija,
Teiltä maahanmuuttajien ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoilta haluan selvittää erityisesti kokemuksia, tyytyväisyyttä ja mielipiteitä opiskelusta sekä opetus- ja opiskelumenetelmistä ja opetuksen kuormittavuudesta.
Ollisin kiitollinen, jos käyttäisit noin 10 minuuttia tähän opiskelijatutka-kyselyyn täyttämiseen, jonka tietoja tullaan käyttämään vain tutkimustarkoitukseen.

1. TAUSTATIEDOT

Sukupuoli	☐ Mies	☐ Nainen				
Ikä	☐ Alle 19	☐ 20-29-vuotias	☐ 30-39-vuotias	☐ 40-49-vuotias	☐ 50-59-vuotias	☐ 60-65-vuotias
Olen	☐ Afrikkalainen	☐ Eurooppalainen	☐ Aasialainen	☐ Amerikkalainen	☐ Australialainen	
Kauanko olet asunut Suomessa?	<input type="text"/>					
Kirjoita vain numero esim. 4						

2. KOULUTUS

Mikä on korkein suoritettu koulutus kolmaassasi (valitse vain yksi vaihtoehto)?

Ei koulutusta
 Peruskoulu
 Ammattikoulu / lukio
 Ammattikorkeakoulu
 Yliopisto

Mitkä suomenkielen kurssit olet käynyt?

Luki 1-2-kurssi
 Luki 3-4-kurssi
 Kotokurssi
 Valmistava osa 1
 Valmistava osa 2

3. TYYTYVÄISYYS JA/TAI TYYTYMÄTTÖMYYS

3.1 KOULUTTAJAT

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Koen, että kouluttajat ovat asiantunnevaisia	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että kouluttajat ymmärtävät tarpeeni	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että kouluttajat ovat luotettavia	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että kouluttajat ovat ystävällisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että kouluttajat ovat tavoiteltavissa	☐	☐	☐	☐	☐

Millaiseksi koet toimimisen yhteistyössä kouluttajien kanssa?

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Minulla on mahdollisuus tavata kouluttajaa kahden kesken tarvittaessa	☐	☐	☐	☐	☐
Tapaamisella tulen kuulluksi ja ymmärretyksi	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kohdellaan hyvin	☐	☐	☐	☐	☐
Kouluttajat motivoivat ja tukevat minua	☐	☐	☐	☐	☐

3.2 SUOMEN KIELEN OPPIMINEN JA OPETUSMENETELMÄT

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Suomen kielen opetus on hyvätaoista	☐	☐	☐	☐	☐
Opetuksessa kouluttajien viestintä ovat selkeää	☐	☐	☐	☐	☐
Opetuksessa tunniti ovat vuorovaikutuksellisia ja keskusteleviä	☐	☐	☐	☐	☐
Harjoitukset ja kohtehtävät käydään läpi ja kouluttajat antavat oikeat ratkaisut	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajat kehottavat antamaan palautetta opetuksesta	☐	☐	☐	☐	☐
Ymmärrän mistä arvosana muodostuu	☐	☐	☐	☐	☐

3.3 KOTOTUMINEN

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Melko samaa mieltä
Suomen kielen opiskeleminen on auttanut minua sopeutumaan suomalaisen yhteiskuntaan	☐	☐	☐	☐
Suomen kielen opiskelu valmistaa minua työelämään Suomessa	☐	☐	☐	☐
VAKK:n koulutus on omalta osaltaan vaikuttanut kotoutumiseen parempaan suuntaan	☐	☐	☐	☐
Opiskelu VAKK:ssa edistää kykyäni toimia monikulttuurisessa ympäristössä	☐	☐	☐	☐

LIITE 1

10/18/2015

E-lomake - OPINNÄYTETYÖKYSELY

Opiskelu VAKK:ssa vahvistaa haluani jatko-opintoihin

3.4 OPPIMISYMPÄRISTÖ JA MUUT PALVELUT

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Melko samaa
Oppimisympäristö on viihtyisä?	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen muihin VAKK:n palveluihin (esim. terveydenhoitaja, vahtimestarit, opintotoimisto)?	☐	☐	☐	☐

Kielitaidon kehittyminen MAVA:n aikana

	Erittäin huono	Melko huono	Ei huono eikä hyvä	Melko hyvä	Erittäin hyvä
Miten arvioit kielitaitosi kehittymistä MAVA:n jälkeen?	☐	☐	☐	☐	☐

4. KEHITTÄMINEN

4.1 Miten VAKK toimintaa voitaisiin mielestäsi kehittää?

4.2 Haluatko lisätä jotain, sana on vapaa!

Tietojen lähetyks

Tallenna

Järjestelmänä Eduix E-lomake 3.1, www.e-lomake.fi